

ДНЕВНИКЪТЪ

(стенографски)

на

XV-то обикновено Народно събрание

Първа редовна сесия.

LVII заседание, сряда, 28 януарий 1912 г.

(Открито отъ подпрѣседателя г. М. Маджаровъ, въ 2 ч. 50 м. слѣдъ пладне)

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: (Звъни)
Засѣданието се отвара.

Моля секретаря г. Александъръ Кипровъ да прочете списъка на г. г. народнитѣ прѣдставители.

Секретарь А. Кипровъ: (Прочита списъка. Отсѣствуватъ г. г. народнитѣ прѣдставители: Желѣзъ Абаджиевъ, Никола Алтимирски, Петъръ Бабаджановъ, Иванъ Балтаджиевъ, Петъръ Бешковъ, Илия С. Бобчевъ, Марко Бошковъ, Цоню Бръшляновъ, Пантелей Бурмовъ, д-ръ Георги Гаговъ, Георги Губидѣльниковъ, Муралъ-бей Джевдедовъ, Георги Джевишовъ, Василъ Димчевъ, Добри Добревъ, Георги Долапчиевъ, Иванъ Дочевъ, Стефанъ Дрънковъ, Иванъ Еневъ, д-ръ Димо Желѣзовъ, Георги Икономовъ, Стефанъ Икономовъ, Иванъ Казанджиевъ, Михо Каравасилевъ, Христо Ковачевъ, Григоръ х. Константиновъ, Кръстю Пошкрѣстевъ, Петко Кировъ, Герго Лаковъ, Парашкевъ х. Ламбевъ, Бочо Лачовъ, Георги Маджаровъ, Александъръ Малиновъ, Ной Марковъ, Митю Милковъ, Иванъ Минчевъ, Никола Начевъ, Раденко Николовъ, Павелъ Парапановъ, Иванъ Пецовъ, Венедиктъ Поповъ, Стефанъ Поповъ, д-ръ Кириякъ Провадалиевъ, Иванъ Русевъ, Стоянъ Русевъ, Юрданъ Русевъ, Петко Теодоровъ, Димитъръ Тончевъ, Ганчо Торомановъ, д-ръ Цоню Тотевъ, Апостолъ Урумовъ, Христо Хаджиевъ, Борисъ Христовъ, Георги Христовъ, Иванъ Хачачовъ, Христо Цаневъ и Гавриилъ Цонковъ)

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Г. г. народни прѣдставители! Отсѣствуватъ 57; слѣдователно, има нужния съставъ, за да може да се пристъпи къмъ дневния редъ.

Прѣди да пристъпимъ къмъ дневния редъ, имамъ честъ да ви съобща, че прѣседателството е дало отпускъ на слѣднитѣ г. г. народни прѣдставители: на троянския Стефанъ Икономовъ — 2 дена; на провадийския Георги Цонковъ — 3 дена; на дупнишкия д-ръ Кириякъ Провадалиевъ — 5 дена и на карловския д-ръ Мичо Багаровъ — 4 дена.

Има други г. г. народни прѣдставители, които искатъ отпускъ, но понеже той излиза вънъ отъ този, който прѣседателството има право да дава, затова ще ви моля да гласувате за тия, на които сте съгласни да се даде отпускъ:

На варненския Стоянъ Русевъ — 15 дена. Моля, които сж съгласни да му се даде този отпускъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

На старозагорския Василъ Димчевъ — 2 дена. Които приематъ да му се даде този отпускъ, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

На харманлийския Иванъ Минчевъ — 10 дена. Които приематъ да му се даде този отпускъ, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

На бѣлоградчишкия Киро Пановъ — 25 дена. Които приематъ да му се даде този отпускъ, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

На видинския Григоръ х. Константиновъ — 2 дена. Които приематъ да му се даде този отпускъ, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

На дупнишкия Величко Кознички — 6 дена. Които приематъ да му се даде този отпускъ, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

На търновския Петко Кировъ — 10 дена. Които приематъ да му се даде този отпускъ, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

На кюстендилския Василъ п. Николовъ — 1 денъ. Които приематъ да му се даде този отпускъ, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

На старозагорския Стефанъ Бояджиевъ — 15 дена. Които приематъ да му се даде този отпускъ, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

На кюстендилския Минко Михайловъ — 6 дена. Които приематъ да му се даде този отпускъ, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

На никополския Георги Икономовъ — 2 дена. Които приематъ да му се даде този отпускъ, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Има едно запитване отъ сливенския народенъ прѣдставителъ г. Петъръ Папанчевъ къмъ г. министъръ-прѣседателя и г. министра на правосъдието. Вие го знаете отъ по-рано, то е много

дълго, и се отнася до нѣкои дѣйствия и закононарушения извършени отъ бившитѣ министри. Това запитване ще се прѣпрати на надлежнитѣ г. г. министри и ще се тури на дневенъ редъ, съгласно правилника, идущия четвъртъкъ.

Има думата г. Никола Мушановъ.

Н. Мушановъ: Г. г. народни прѣдставители! Интерпелацията на г. Папанчева се съобщава днесъ. Въ нея, доколкото ми е извѣстно, г. Папанчевъ иска спѣшностъ. Тѣй като интереситѣ, засегнати отъ тази интерпелация, не сж отъ обикновенитѣ, каквито се засѣгатъ отъ интерпелациитѣ, тѣй като г. Папанчевъ самъ е смѣталъ, че въпросътъ е отъ голѣмъ общественъ интересъ и е искалъ спѣшностъ, и тѣй като, извънъ интереситѣ на г. Папанчева, има и наши интереси, които не сж далечъ отъ общественитѣ интереси на нашата държава, азъ бихъ помолилъ г. прѣдседателя да положи на гласуване въпроса за спѣшността. Ние желаемъ тази интерпелация да се постави на дневенъ редъ, колкото е възможно по-скоро. Смѣтамъ, че г. г. народнитѣ прѣдставители въ този случай ще изпълнятъ единъ свой мораленъ дългъ като народни прѣдставители, ще съзратъ общественитѣ интереси, които сж въ игра съ тази интерпелация, па най-подирѣ и интереситѣ на насъ, които до вчера сме били министри на тая държава, и ще възприематъ, наедно съ искането на г. Папанчева, и нашето искане — тази интерпелация да се постави на дневенъ редъ още въ понеделникъ.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има ли нѣкой отъ г. г. министри да иска думата? (Никой не иска) Азъ мисля, че не може да се тури на разискване въпросъ, който не е на дневенъ редъ. Колкото и да е желателно да се гледа това запитване бързо, но трѣбва да се съобразяваме съ правилника. Той казва: (Чете) „Прѣдседателътъ прочита веднага или въ най-близкото засѣдание запитването и Народното събрание, безъ да влиза въ сжшността на прѣдмета, опрѣдѣля деня, въ който ще се разиска запитването. За запитванията Събранието опрѣдѣля особени засѣдания всѣки двѣ седмици“. Значи, споредъ правилника, трѣбва да се постави на дневенъ редъ въ четвъртъкъ. Ако, най-послѣ, Събранието желае това запитване да се тури на дневенъ редъ по-рано — въ понеделникъ, напр. — може да го направи.

Н. Мушановъ: И ние искаме спѣшностъ. Най-далечниятъ срокъ е двуседмичниятъ. Правилникътъ позволява да се постави и по-рано.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ако Народното събрание иска да се постави на дневенъ редъ въ понеделникъ, може да гласува.

Има думата народниятъ прѣдставителъ г. Петъръ Папанчевъ.

П. Папанчевъ: Азъ четохъ въ единъ вѣстникъ, че въ запазването си съмъ молилъ да му се даде спѣшностъ. Ако се не лъжа, това бѣше въ черновикътъ, които по една случайностъ бѣха попаднали въ ръцѣтъ на единъ рапортьоръ, обаче, въ депозираното отъ мене запитване, послѣдната алинея, въ която се казваше: „на запитването ми да се даде спѣшностъ“, я нѣма. Тѣй щото, азъ се съгласявамъ съ г. Мушанова, колкото е възможно по-скоро да се гледа, обаче, заявявамъ, че въ интерпелацията ми тази фраза липсва.

Н. Мушановъ: По-напрѣдъ бѣше печатана въ вѣстникитѣ черновката на г. Папанчева и азъ отъ тамъ съмъ видѣлъ, че има такова искане. Но да оставимъ тоя въпросъ.

Г. прѣдседателю! Азъ бихъ Ви молилъ — ако бѣше тукъ г. министъръ-прѣдседателътъ, азъ бихъ отправилъ и къмъ него молбата си — най-подирѣ, моля и народното прѣдставителство, да влѣзете въ положението на тѣзи, които се визиратъ въ запитването и да не смѣтате, че о шеговитъ въпросътъ. Ако сме виновни, нека по-скоро да вървимъ къмъ виновността, но вашъ дългъ е да гласувате по-скорошното разглеждане на тази интерпелация. Азъ не зная другъ парламентаренъ случай, кждѣто по интерпелация да се подвеждатъ подъ отговорностъ бивши министри. Ще ни оставите ли да стоимъ тукъ подъ тежестта на такива обвинения, като ваши колеги? Азъ смѣтамъ, че вие ще направите грѣшка, ако не приемете спѣшността.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Моето заявление е, че запитването ще се тури на дневенъ редъ въ най-близкия четвъртъкъ, както прѣдвижда правилникътъ, и това мое заявление, вървамъ, че се приема отъ всички.

Обаждатъ се: Вѣрно.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Азъ самъ бихъ желалъ да се разгледа по-скоро този въпросъ, но понеже правилникътъ казва, че въ четвъртъкъ трѣбва да се тури на дневенъ редъ, вървамъ, че и г. Мушановъ ще се съгласи съ това.

Н. Мушановъ: Такъвъ случай не сте имали никога, г. прѣдседателю. Защо поставяте така формално въпроса?

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Е добръ, Вие какво прѣдлагате?

Н. Мушановъ: Азъ прѣдлагамъ въ понеделникъ на пръвъ дневенъ редъ да се тури запитването на г. Папанчева.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ще се гласува. Които г. г. народни прѣдставители приематъ прѣдложението на г. Мушанова, моля, да си вдигнатъ ржката. (Меншество) Не се приема.

П. Теодоровъ: Искамъ думата по въпроса за спѣшността. (Нѣколцина още г. г. народни прѣдставители тропатъ на банкитѣ за думата)

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: (Къмъ г. Н. Мушанова) Е добръ, какво да правя сега?

Н. Мушановъ: Нѣма нищо да правите; значи, че народното прѣдставителство не желае да се даде спѣшностъ на запитването.

П. Теодоровъ: Значи само това, че народното прѣдставителство иска да даде необходимото време на министритѣ да проучатъ въпроситѣ, защото сж много и обширни и изискватъ дълги справки. Не можемъ да искаме да се даде спѣшностъ на това запитване, за да се мине повърхностно, а трѣбва непременно да се проучи и тогава да влѣзѣ на разискване въ Народното събрание.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Г. военниятъ министъръ има думата да отговори на едно питане отъ ловчанския народенъ прѣдставителъ г. д-ръ Асѣнъ Златевъ.

Министъръ генералъ Н. Никифоровъ: Ловчанскиятъ народенъ прѣдставителъ г. д-ръ Асѣнъ Златевъ е отправилъ слѣдующето питане къмъ мене: (Чете)

„Правя питане къмъ г. военния министъръ върху слѣдующето, и моля г. министра да отговори. Прѣзъ

време на стачката по българските държавни железници, бѣ свиканъ часть отъ запаса, респективно железнопътните войски и бѣха поставени въ служба по железнопътните линии и замѣстваха стачниците, за което тогавашниятъ Министерски съвѣтъ бѣ предвидѣлъ — рѣшилъ да се платятъ дневни пари, както на офицеритѣ, тъй и на долните чиновове отъ запаса и дѣйствующата армия, призовани на тая служба. Такива пари сѣ платени на офицеритѣ по 7 л. дневно и на долните чиновове по 3 л. Въ послѣдствие, тогавашниятъ воененъ министъръ е разпоредилъ да не се даватъ дневни пари на тия отъ запаса, които се числятъ на държавна или общинска служба, а на тия отъ тѣхъ, на които сѣ били платени такива, да се взематъ обратно, като отъ офицеритѣ и долните чиновове на дѣйствителна служба не сѣ били изискани тия суми, макаръ че сѣ и тѣ на държавна служба. Нѣколцина отъ запаснитѣ и досега се разкарватъ по сѣдилищата за тѣзи пари, понеже не сѣ били въ състояние да ги върнатъ или сѣ считали и считатъ, че незаконно имъ се искатъ обратно. Щомъ е тъй, то питамъ, справедливо ли е да се взематъ отъ тия само, които сѣ запасни и сѣ били на държавна служба или общинска, а да не се изискватъ отъ офицеритѣ и другитѣ долни чиновове, които сѣ на дѣйствителна служба, и не трѣбва ли г. министърътъ на войната да вземе нѣкои мѣрки, за да се уреди този въпросъ, било като се освободятъ тия, отъ които се искатъ обратно — да не ги внасятъ, и да се изплатятъ на тия, на които не сѣ платени, или пъкъ да се изискватъ и отъ офицеритѣ и другитѣ долни чиновове, които сѣ били на дѣйствителна служба и получаватъ заплатата, като находящи се на държавна служба?

По това питане въ архивата на Министерството на войната можахъ да направя необходимата въ случая справка, споредъ която положението на въпроса е слѣдующето. (Чете)

„Въ края на мѣсецъ декемврий 1906 г. железнопътниятъ персоналъ на българските държавни железници се обяви въ стачка. За да не се спира движението на треноветѣ, Министерскиятъ съвѣтъ, веднага слѣдъ обявяването на стачката, взе рѣшение да се заематъ железнопътните служби отъ войската (инженернитѣ войски) и за усиление на персонала да се свикатъ запаснитѣ войници отъ железнопътната дружина на едномѣсечно обучение“. Забѣлжете, г. г. народни прѣдставители, именно това послѣдното обстоятелство, че е било рѣшено да се свикатъ запаснитѣ войници отъ железнопътната дружина на едномѣсечно обучение, обстоятелство, което е напълно съобразно съ закона за въоръженитѣ сили. — „Едновременно съ това Министерскиятъ съвѣтъ, съ първото си постановление, взето въ за сѣданието му на 21 декемврий 1906 г., протоколъ № 91, е рѣшилъ да се даде възнаграждение на всички офицери и войници отъ железнопътната дружина, прѣзъ врѣмето на службата имъ по държавнитѣ железници, както слѣдва: 1) на командира на дружината по 10 л. на день, 2) на офицеритѣ по седемъ лева на день, 3) на унтеръ-офицеритѣ — по три лева на день и 4) на войницитѣ по единъ левъ на день, вънъ отъ порционнитѣ. Съ сѣщото постановление е поставено да се свикатъ запаснитѣ отъ железнопътната дружина на едномѣсечно обучение. Това постановление е съобщено на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията.

„Съ докладъ отъ 15 януарий 1907 г. № 117, Министерството на войната е молило Министерския съвѣтъ да постанови, щото възнаграждението, упоменато въ горѣказаното постановление, да се дава и на тия офицери и войници, които сѣ изпратени по държавната железнопътна мрѣжа за нейното

охранение, и Министерскиятъ съвѣтъ съ третото си постановление отъ 21 февруарий 1907 г., протоколъ № 18, е одобрило исканото съ горния докладъ.

„Прѣзъ това време е имало запитване отъ нѣкои дивизионни интендантства, горнитѣ възнаграждения отнасятъ ли се за запаснитѣ офицери и войници, които сѣ били чиновници — служащи по железницитѣ въ стачка и сѣ повикани на обучение. На това запитване тогавашниятъ министъръ на войната, генералъ Савовъ, е сложилъ слѣдната резолюция: „На уволненитѣ отъ Министерството на общественитѣ сгради да имъ се плати споредъ сѣществуващитѣ положения“. По тази резолюция Министерството е дало разяснение на интендантствата при дивизионнитѣ области, съ прѣдписане отъ 29 януарий 1907 г. № 429, въ смисълъ, че съ въпросното възнаграждение се ползватъ само ония повикани на обучение запасни офицери и долни чиновове, които не сѣ били тогава на държавна служба, защото тия, които се числятъ на служба, се считатъ въ отпускъ и си получаватъ заплатата отъ вѣдомството, дѣто състоятъ на служба, съгласно чл. чл. 12 и 59 отъ закона за устройството на въоръженитѣ сили.

„Полученитѣ въ Министерството на войната свѣдѣния отъ войсковитѣ части за тѣзи възнаграждения сѣ били изпратени прѣзъ 1907 г. въ Дирекцията на железницитѣ, съ молба да бѣдатъ изплатени въ видъ на дневни пари. Дирекцията на железницитѣ е внесла съответствующия докладъ въ Министерския съвѣтъ и послѣдниятъ съ XXXIII-то си постановление отъ 3 юлий 1909 г., протоколъ № 48, е постановилъ да се изиска отъ идущата тогава сесия на XIV-то обикновено Народно собрание нужния кредитъ, за да се заплати въ видъ на дневни пари по 10 л. на день на командира на дружината и на всичкитѣ штабъ-офицери, които сѣ инспектирали железнопътнитѣ линии прѣзъ време на стачката, а на останалитѣ офицери по 7 л. на день.

„По тия съображения е извършено слѣдующето:

„1. Дадено е било възнаграждение на ония запасни офицери и долни чиновове, които прѣзъ това време не сѣ били на държавна или обществена служба, а на запаснитѣ офицери и войници, които сѣ били на държавна или обществена служба, не имъ било дадено възнаграждението, опрѣдѣлено отъ Министерския съвѣтъ, понеже се е смѣтало, че не имъ се слѣдва, на основание чл. чл. 12 и 59 отъ закона за устройството на въоръженитѣ сили и чл. 82 отъ закона за отчетността по бюджета, защото, съ служенето имъ по железницитѣ, тѣ сѣ прѣкарвали едно обучение, съгласно чл. чл. 11 и 58 отъ закона за устройството на въоръженитѣ сили.

„2. За да не би чиновницитѣ по българските държавни железници — стачкаджии, находящи се на обучение като запасни офицери или долни чиновове, да получатъ по-големо възнаграждение отъ държавата прѣзъ време на стачката, отколкото сѣ получавали прѣди стачката като чиновници, по силата на чл. чл. 12 и 59 отъ закона за устройството на въоръженитѣ сили и чл. 82 отъ закона за отчетността по бюджета, е било разпоредено да не имъ се дава опрѣдѣленото отъ Министерския съвѣтъ възнаграждение, още повече, че тѣ сѣ числили въ Дирекцията на железницитѣ като чиновници.

„3. На офицеритѣ, състоящи на дѣйствителна служба, е дадено възнаграждението вмѣсто слѣдующитѣ имъ се дневни пари за командировката имъ по железницитѣ, защото тѣ иматъ право на дневни пари, щомъ се намиратъ въ командировка — на общо основание, а на долните чиновове, състоящи сѣщо на дѣйствителна служба, е дадено възнагра-

ждението въз основа на постановлението на Министерския съвет само за случая“.

Както виждате, г. г. народни представители, всичко, което е извършило тогава Министерството на войната, е било съобразно с решенията на Министерския съвет.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. д-ръ Асѣнъ Златевъ.

Обажда въ се: Нѣма го.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Пристъпваме къмъ дневния редъ. На прѣвъ дневенъ редъ имаме: първо четене прѣдложението за измѣнение чл. 76 отъ закона за носене военната тежоба.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ В. п. Николовъ: (Чете)

„До г. прѣседателя на XV-то обикновено Народно събрание.

„Уважаеми Господине Прѣседателю,

„Въз основа на чл. 199 отъ конституцията имамъ честь да направя слѣдното

„Прѣдложение

за измѣнение на чл. 76 отъ закона за носене военната тежоба.

„Чл. 76 отъ закона за носене военната тежоба се измѣня тъй:

„Младежи, подлежащи на наборъ, както и новобранците до постъпването имъ на служба, могатъ да излизатъ задъ граница само слѣдъ като прѣдставятъ на административнитѣ власти лична гаранция въ размѣръ отъ 500 до 5.000 л., опредѣлена отъ надлежното общинско управление. Тази гаранция се прѣдставя отъ двама жители на общината, подписанъ на които се завървяватъ отъ кмета. Тѣ трѣбва да притежаватъ въ района на общината недвижими имоти, опѣнени въ смѣлния регистъръ, на стойностъ по-голяма отъ размѣра на опредѣлената гаранция. За невъзвръщанитѣ се на срока младежи или новобранци, освѣнъ по непреодолими причини, гаранцията се събира въ полза на държавното съкровище по установения въ закона редъ“.

„Моля това ми прѣдложение да се тури на дневенъ редъ, като за разглеждането му се гласува спѣшностъ.

„София, 27 януарий 1912 г.

„Съ дълбоко почитание: **А. Д. Буровъ,**
търновски народенъ прѣдставителъ.

„Поддържае прѣдложението, народни прѣдставители: **М. Гайдовъ, С. Русевъ, Н. Козаревъ, П. Панагевъ, В. Кознички, И. Дочевъ, Т. Пчеларовъ, И. Таневъ, М. Каравасилевъ, Г. Долапчиевъ, Г. Добриновичъ, И. Цветковъ, И. Петровъ, П. Пешевъ, П. Първуловъ, К. Пановъ, д-ръ А. Златевъ, Д. Икономовъ, К. Илиевъ, Н. Ченковъ, П. Петрановъ, Г. Николовъ, А. Кипровъ, Б. Кирчевъ, П. Бешковъ, Г. Недковъ, И. Абрашевъ, х. Яхя Юмеровъ, х. В. Бобошевски, П. Разсукановъ, В. Радоевъ, И. Кацаровъ, Т. Чочевъ, Г. Мартиновъ, В. Константиновъ, С. Савовъ, В. Герасимовъ, Д. Харизановъ, Х. Алиевъ, Д. Мицайковъ, Х. Пипаловъ, П. Кировъ, С. Бурмовъ, А. Мандевъ, П. х. Ламбевъ, В. Стаменовъ, К. Стефановъ, И. Младеновъ, А. Горановъ, Б. Ханджиевъ, И. Минчевъ, М. Георгиевъ, Х. Ковачевъ, Р. Становъ, Т. Лунгаловъ, Д. Добревъ, Н. Давидовъ, д-ръ В. Радославовъ, Ц. Миховъ, Д. Нарлиевъ, И. Толевъ, Д. Ченгелиевъ, П.**

Ивановъ, д-ръ Х. Мутафовъ, А. Мустаковъ, Е. х. Салимовъ, Д. Драгиевъ, Ц. Бръшляновъ, М. Райновъ, К. Бакаловъ, Х. Поповъ, Д. Марковъ, Ц. Пешовъ, С. Дрънковъ, С. Христовъ, Х. Черешаровъ, М. Герей Месудовъ, И. х. Махмудовъ, П. Козловъ, Р. Махмудовъ.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Искат ли нѣкой думата? Никой не иска думата.
Има думата г. военниятъ министъръ.

Министъръ генералъ Н. Никифоровъ: Г. г. народни прѣдставители! По принципъ азъ нѣмамъ нищо противъ приемането на такова едно поправление на чл. 76 отъ закона за носене военната тежоба. Въ редакционно отношение и въ нѣкои малки подробности, може-би, ще се окаже нужда да се направятъ нѣкои поправки, обаче, това ще се направи въ комисията. Слѣдователно, изказвамъ съгласие да се приеме по принципъ прѣдложението и да се прѣпрати въ надлежната комисия.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Г. военниятъ министъръ по начало е съгласенъ съ този законопроектъ, но отъ думитѣ му се вижда, че е противъ спѣшността. Той прѣдлага да се приеме по принципъ и да се прати въ надлежната комисия.
Има думата г. Атанасъ Буровъ.

А. Буровъ: Азъ вземамъ думата, г. г. народни прѣдставители, по спѣшността. Не държа непременно на текста — можемъ да го измѣнимъ въ съгласие съ г. военния министъръ — но понеже това измѣнение се прави съ цѣль да се даде възможност на градинаритѣ, които заминаватъ тъкмо въ този сезонъ, да се улеснятъ и спасятъ отъ злоупотребления, заради туй азъ ще моля г. военния министъръ да се съгласи съ спѣшността. Всѣко забавяне, съ 5—10 дни, ще направи прѣдложението безполезно, поне за тая година. Нѣма защо да излагаме 20—30 хиляди души граждани на страдания, когато имаме възможност, безъ никаква опасност за нашитѣ военни интереси, да гласуваме спѣшностъ, като отсега заявявамъ, че съмъ готовъ да се съглася съ всички искания на г. военния министъръ.

Министъръ генералъ Н. Никифоровъ: Нѣмамъ нищо противъ спѣшността.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Тогава, ще се гласува на първо четене този законопроектъ, като едновременно ще се гласува да му се даде спѣшностъ.

Ония отъ васъ, които приематъ това прѣдложение, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

М. Гайдовъ: Понеже се прие да се даде спѣшностъ на прѣдложението, нека се прочете на второ четене.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Моля г. секретаря да прочете прѣдложението на второ четене.

Секретаръ В. п. Николовъ: (Чете)

„З а к о н ъ

за измѣнение на чл. 76 отъ закона за носене военната тежоба“.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Които приематъ това заглавие, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Секретарь В. п. Николов: (Чете)

„Членъ единственъ. Чл. 76 отъ закона за носене военната тежба се измѣня тъй:

„Младежи, подлежащи на наборъ, както и новобранцитъ до постъпването имъ на служба, могатъ да излизатъ задъ граница само слѣдъ като прѣдставятъ на административнитѣ власти лична гаранция въ размѣръ отъ 500 до 5.000 л., опрѣдѣлена отъ надлежното общинско управление. Тази гаранция се прѣдставя отъ двама жители на общината, подписитѣ на които се завѣрѣватъ отъ кмета. Тѣ трѣбва да притежаватъ въ района на общината недвижими имоти, опѣнени въ емлячния регистръ, на стойностъ по-голямъ отъ размѣра на опрѣдѣлената гаранция. За невъзвѣрнатитѣ се на срока младежи или новобранци, освѣтъ по непрѣодолими причини, гаранцията се събира въ полза на държавното съкровище по установения въ закона редъ.“

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. военниятъ министъръ.

Министъръ генералъ Н. Никифоровъ: Г. г. народни прѣдставители! Поради обстоятелството, че е приета спѣшностъ за разглеждане на това прѣдложение, явяватъ се извѣстни мъчнотии за уреждането на ония подробности, за които азъ току-що споменахъ. Моята цѣль бѣше да се поправи редакцията на това прѣдложение, което измѣнява сега съществующия законъ, който изискваше лична или имуществена гаранция, а не лична. Докозкото бѣхъ по-отрано посвѣтенъ въ намѣренята на инициатора на прѣдложението, то визираше най-паче градинаритѣ изъ Търновския окръгъ, които ежегодно, периодически, пролѣтно врѣме, напушатъ страната и къмъ есенята се възвръщатъ назадъ. Прѣдъ видъ на това обстоятелство, азъ прѣдполагамъ, че ще бѣде напълно постигната цѣльта, ако измѣнението би било направено въ смисълъ, щото личната гаранция да се изисква само отъ младежи, които по професията си периодически напушатъ страната, а за останалитѣ случаи законътъ да не се измѣня, макаръ че и съ този текстъ нѣма да има никаква опасностъ за интереситѣ на военното вѣдомство. Ако инициаторътъ на прѣдложението би се съгласилъ да се направи такава една редакционна поправка, която току-що изказахъ, азъ мисля, че съ една по-голямъ сигурностъ биха се запазили интереситѣ на военното вѣдомство; обаче, ако той би настоявалъ на това свое прѣдложение, заявявамъ, че съмъ съгласенъ и съ него.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Христо Поповъ.

Х. Поповъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ бихъ молилъ г. военния министъръ и васъ, да се съгласите да не се прави никаква разлика между гражданитѣ, защото конституцията не позволява това. Г. министърътъ, види се, говори само отъ военно гледище, но ние, като погледнемъ отъ конституционно гледище, ще видимъ, че това ще бѣде една грѣшка. Най-послѣ, вие виждате, че той не настоява особено, а казва, че приема и тая редакция. Така щото, азъ ще моля почитаемото Народно събрание, въ сжщото врѣме и г. военния министъръ, да се съгласятъ да не се прави никаква разлика, да-ли младежитѣ по професията си периодически отиватъ вѣнъ отъ България или не.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата търновскиятъ народенъ прѣдставителъ г. д-ръ Константинъ Списаревски.

Д-ръ Н. Списаревски: Г. г. народни прѣдставители! Азъ не съмъ съгласенъ да се фиксира сумата

отъ 500 до 5.000 л., защото зная много добръ, когато нѣкой се нуждае отъ такова удостоверение, какъ може да го разиграва кметътъ. Нека се фиксира точно сумата, която трѣбва да се депозира като лична гаранция, за да не се дава възможностъ на кметовѣтъ да опрѣдѣлятъ сумата споредъ това, кой се явява при тѣхъ: ако се явява партизанинъ, ще му опрѣдѣли по-малка сума, ако се яви нѣкой, който му е неприятенъ — по-голямъ.

Послѣ, бихъ се усъмнилъ, да-ли съ това прѣдложение, което прави уважаемиятъ г. Буровъ, нѣма да се улесни емиграцията, за която има специаленъ законъ. Ако се улеснятъ тѣзи, които заявяватъ, че непрѣмънно отиватъ като градинари въ Австрия и другадъ, то, подъ булото на градинари, ще заминатъ и много наши младежи прѣзъ Одеса, Ромжия и Сърбия за Америка. Напишатъ законъ за емиграцията се създаде, за да се тури една прѣчка, тъй да се каже, на безалаберното и бързо увеличаване на емиграцията. Обаче, този законъ се заобикаля. Какъ се заобикаля, нито му е мѣстото, нито му е врѣмето сега да ви разправямъ, но повечето, болшинството отъ тѣзи, които сж емигрирали, сж заминавали се като градинари за Сърбия или Ромжия, а въ сжщностъ тѣ сж заминавали за Америка.

Тѣй щото, азъ бихъ молилъ народното прѣдставителство, прѣди да гласува едно такова прѣдложение, да се спре малко върху това, да види, да-ли ние съ това не отиваме въ разрѣзъ съ закона за емиграцията, да-ли по този начинъ нѣма да увеличимъ и насърчимъ емигрирането на нашето население, противъ което нѣкога се е създавалъ специаленъ законъ.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Атанасъ Буровъ.

А. Буровъ: Г. г. народни прѣдставители! Ще отговоря най-напрѣдъ на г. Списаревски относително размѣра на гаранцията отъ 500 до 5.000 л. Азъ съмъ взелъ размѣра, който съществуваше въ стария членъ на закона за носене военната тежба, като не съмъ искалъ въ това отношение да правя нѣкакво измѣнение. Досега въ практиката не сж се указали тѣзи практически неудобства, фаворизации, партизанство и пр. по отношение опрѣдѣляне размѣра на гаранцията. Азъ мога да ви кажа, че въ една околия най-партизанска, каквато е нашата, пакъ като норма за размѣра на гаранцията се е спазвало винаги отъ 500 до 1.000 л. за градинаритѣ. Мисля, че тая опасностъ, която той изтъква, не съществува.

По втория въпросъ, относително опасенията, които той има, да-ли измѣнението на тоя членъ въ закона нѣма да улесни емиграцията, имамъ да заявя, че този членъ нито фаворизира, нито затруднява емиграцията и че въобще нѣма нищо общо съ тоя въпросъ. Тукъ има единъ въпросъ на берии, които досега се плащаха отъ хората, които взематъ паспортъ и въпросъ на практически мъчнотии, които караха хората да губятъ по десетина дни. Този, който иска да замине за Америка, който е готовъ да харчи 1.000 л. да пътува, който е готовъ да се изложи на рискове, нѣма да го спратъ тѣзи 30 л., които той би депансиралъ повече, ако трѣбва да вземе паспортъ по старитѣ условия, но тѣзи 30 л. могатъ да тормозятъ и да бждатъ неприятна работа за тѣзи наши български градинари, които отиватъ въ Ромжия и въ Австрия, за да спечелятъ 500—600 л. Тѣ се явяватъ подъ формата на единъ беззаконенъ данъкъ, съвършено безсмисленъ, който ги задължава да висятъ по различни капии по нѣколко дена. Въ единъ градъ ще отидатъ да си извадатъ удостоверение, че имотътъ имъ не е подъ запоръ, въ другъ градъ ще трѣбва да търсятъ Земледѣлска банка за сжщата цѣль, а на трето мѣсто — мирово сѣдилище, за да завѣри подписа, и хората

въ най-работното време, когато ще трябва да заминават, сж принудени да губят по 5—10 дена. Който е бил по това време у нас, ще види хиляди хора събрани прѣд вратитѣ на околийското управление, ще види какъвъ грозенъ рушветчиликъ създава туй чакане. Понеже всѣки бърза, понеже всѣки знае, че съществени интереси го чакатъ тамъ и че трябва да заmine денъ по-рано, принуждава се да плаща на всички, като почнете отъ разсилния и свършите до околийския началникъ, на всѣки споредъ неговия чинъ, за да не изгуби право да отиде да работи за прѣхрана на дѣцата си. Това е скандално и това е възможно само въ България. За емиграцията има специаленъ законъ, който я пази, и ако намирате, че не е достатъченъ законътъ, издайте другъ законъ, но по една материя, която нѣма нищо общо съ емиграцията, да мѣсите такъвъ въпросъ, азъ не го разбирамъ.

Ще се спра на изказаното мнѣние отъ г. министъра на войната. Бихъ желалъ да се съглася и сътъ съгласенъ по принципъ съ него, но, като се мжча самъ да намѣря една подходяща редакция, виждамъ, какви голѣми затруднения ще има, ако започнемъ тази класификация между разнитѣ български граждани, които заминаватъ за странство. Ако кажемъ, напр., „професионални работници“, ще трябва специално удостоверение отъ общината, че сж такива; ще трябва пакъ завѣряване на подписи, пакъ гербови сборове, пакъ губене на време, и по този начинъ цѣлѣта нѣма да се постигне. Азъ мога да увѣря г. военния министъръ, че както досега нашитѣ младежи винаги сж си изпълнявали съвѣстно и скупольозно своитѣ задължения къмъ отечеството и не е ставало нужда да се прилага този членъ за гаранцитѣ, нѣма да става нужда и за въ бѣдѣще. Но ако се явятъ единични случаи, дѣто ще трябва фискалната властъ да екзекутира гаранцитѣ, винаги тя ще може да вземе 500 или 1.000 л., споредъ размѣра на гаранцията, отъ двамата български граждани, които, по новия текстъ на чл. 76, за да могатъ да бѣдатъ гарантѣ, трябва да притежаватъ имоти повече отъ стойността на гаранцията. Прѣдъ видъ на грамадитѣ прѣимущества за населението отъ прокарването на този членъ така, прѣдъ видъ улесненията, които ще му се направятъ, ако не се тури никаква класификация, азъ благодаря на г. военния министъръ, че влиза въ тѣзи съображения и се съгласява да се направи това измѣнение. Нѣма какво друго да кажа.

Прѣдседателствуещъ М. Маджаровъ: Има думата търновскиятъ народенъ прѣдставителъ г. Димитъръ Страшимировъ.

Д. Страшимировъ: Г-да! Вземамъ думата само да подкрѣпя онѣзи хубави мисли, които г. Буровъ каза. Изобщо прѣдложението, което г. Буровъ направи, е похвално. Въ всѣка държава законодателството има за тенденция да улесни онѣзи работни елементи, които по единъ или другъ начинъ сж си пробили пътъ въ чуждатѣ държави, за да прѣнесатъ нѣщо отъ тамъ. Ако има интелигентно население въ България — това всѣки отъ насъ знаатъ — то живѣе въ Търновския окръгъ, а особено пъкъ добритѣ села въ Горнеорѣховско, извѣстни още отъ турско време, които сж създали голѣма слава на българския работникъ въ Влашко, южна Русия, Буда-Пеща, Маджарско и Австрия. Това население ние трябва да го улеснимъ по всѣкакъвъ начинъ. Тамъ, кѣдѣто процедурата досега по вѣккви формалности му е създавала прѣчки, да се прѣмахнатъ тѣзи прѣчки. Ние имаме мораленъ дългъ да улеснимъ тѣзи хора. Тѣ сж, както казахъ, добри хора. Изобщо, това прѣдложение не трябва да прѣдизвиква никакви разисквания отъ наша страна, но трябва да се подкрѣпи отъ

всички насъ. Нашата група подкрѣпва това прѣдложение отъ все сърце, съ най-голѣмо доволство.

Министъръ генералъ Н. Никифоровъ: Азъ казахъ, че нѣмамъ нищо противъ текста на прѣдложението, тъй както е прѣдложенъ.

Прѣдседателствуещъ М. Маджаровъ: Има думата г. Петко Теодоровъ.

П. Теодоровъ: Г. г. народни прѣдставители! Изглежда, че всички по принципъ възприематъ прѣдложението, да се укаже съдѣйствието на всички онѣзи работници, които желаятъ да излѣзатъ отъ България за врѣменна работа, да емигриратъ, така да се каже, отъ отечеството, съ намѣрение отпослѣ да се завърнатъ, слѣдъ като се завърши работниятъ сезонъ въ странство. Напоследъкъ всички европейски държави сж направили всевъзможни улеснения и насърчения за емигрирането. Италианското и австрийското правителства въ това отношение сж отишли много напредъ, като не само насърчаватъ емигрирането, но сж създали и специални държавни агенции за улеснение на тази емиграция, за снабдяване съ нужнитѣ билети, удобства и упѣтвания, въ особености, когато се касае за по-дълго пътуване, напр., въ Сѣверна или Южна-Америка. Италия въ последно време, споредъ официалнитѣ свѣдѣния, ежегодно придобива около 80 милиона лева приходъ отъ емигрирующитѣ италианци въ Америка. Такава една перспектива за последнитѣ двѣ-три години се прѣдставя и на насъ, българитѣ. Ние имаме вече случай да констатираме, че има години — въ особености прѣди двѣ-три години, когато у насъ реколтата и икономическото положение не бѣше така бѣлѣстяще, както въ други години — когато сж емигрирали около 10 хиляди души работници въ Америка и по-голѣмата частъ, за да не кажа 90%, отъ тѣхъ сж се завърщали всѣкога въ страната. Не само че нѣма никаква опасностъ отъ емигрирането, но, може да се каже, че има полза, и ние съ всички срѣдства трябва да го насърчимъ. Не трябва да правимъ разлика, както се изказаха нѣкои тукъ, между бахчеванджитѣ, които отиватъ въ Ромѣния, и работницитѣ, които отиватъ въ по-далечни крайща, като въ Америка.

Наистина, у насъ съществува законъ за емиграцията, но този законъ е крайно несправедливъ. Той не само че не постига цѣлѣта си, но служи за ограбване на най-бѣднитѣ български работници, които иматъ куража, които иматъ смѣлостта, които иматъ широкия кръгзоръ, за да се впуснатъ въ единъ по-далечни страни. Въмѣсто да ги насърчаваме съ този законъ, ние имъ възпрѣпятствуваме и ги правимъ жертва на маса административни произволи. Това е констатирано съ маса актове. Нашитѣ работници сж излагани на маса нещастия при пътуването си, благодарение на този законъ. И ми се струва, че отъ тукъ трѣбваше да се чуятъ гласове за прѣмахването на този законъ за емиграцията, а не за неговото спазване и за съгласуването му въ случая съ закона за въоръженитѣ сили.

По отношение на измѣнението, което се прѣдлага отъ г. Бурова, ще кажа, че желателно е да се приложи не само за градинаритѣ, които отиватъ въ Ромѣния, но желателно е да се приложи и за всички емигрирующѣ отъ България работнически елементи. Казахъ, опасностъ нѣма. Щомъ положението въ страната е по-благоприятно, икономически по-сгодно, всички тия работници отъ само себе си ще се останатъ въ страната и не ще има нужда да излизатъ; тѣ излизатъ само тогава, когато икономическиятъ условия въ страната не сж тъй благоприятни за тѣхъ. И азъ бихъ молилъ да приемете това прѣдложение, за да направимъ една крачка по-нататкъ,

за да не оставим вратата отворена за административната власт за произволи, да опрѣдѣлимъ една сума фиксѣ, напр., вмѣсто отъ 500 до 5.000 л., да опрѣдѣлимъ 1.000 л. или максимумъ отъ 1.000 до 2.000 л., та да затворимъ по този начинъ вратитѣ на произволитѣ, които се вършатъ, както отъ общинитѣ, тъй сѣщо и отъ полицейскитѣ агенти. Ето защо бихъ молилъ г. Бурова да се съгласи на такова едно измѣнение; да нѣма този произволъ отъ 500 до 5.000 л., а да бѣде казана цифрата отъ 1.000 до 2.000 л. и да си остане гаранцията лична, тъй както тукъ е прѣдвидено.

Прѣседателствуващъ М. Маджаровъ: Понеже никой не иска думата, то дебатитѣ по този законопроектъ се прѣкръчаватъ. Писмено прѣдложение отъ г. Петка Теодоровъ нѣма, затуй ще положа на гласуване законопроекта тъй, както се прочете отъ г. секретаря.

Ония отъ васъ, които приематъ законопроекта на второ четене тъй, както се прочете, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Третото четене, г-да, както знаете, по чл. 40 отъ вжтрѣшния правилникъ, може да стане не по-рано отъ 24 часа, слѣдователно, най-рано идущето засѣданіе ще се постави на трето четене този законопроектъ.

Пристъпваме къмъ втората точка отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение на нѣкои членове отъ закона за пенсийтъ по гражданското и военното вѣдомства отъ 1910 г. и закона за измѣнение и допълнение на сѣщия отъ 1911 г.

Моля г. докладчика да докладва измѣненіята на комисията.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: Г. г. народни прѣдставители! Финансовата комисия, като разгледа законопроекта за измѣнение и допълнение на нѣкои членове отъ закона за пенсийтъ по гражданското и военното вѣдомства, направи слѣдующитѣ измѣненія и допълненія, които ще имамъ честта да ви докладвамъ сега. (Чете)

„З а к о н ъ

за измѣнение и допълнение на нѣкои членове отъ закона за пенсийтъ по гражданското и военното вѣдомства отъ 1910 г. и закона за измѣнение и допълнение на сѣщия отъ 1911 г.“

Прѣседателствуващъ М. Маджаровъ: Които приематъ заглавието, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: Старата редакция на § 1, чл. 4, а именно: „Въ никой случай годишната пенсия не може да бѣде повече отъ 6.000 л. годишно“, се измѣни така:

„§ 1. Чл. 4 се измѣнява така:

„Въ никой случай годишната пенсия на лица, които при уволнението си сѣ получавали 7.500 л. и повече, не може да бѣде по-голяма отъ 6.000 л. годишно, а за всички други лица не повече отъ 5.000 л. годишно.“

Прѣседателствуващъ М. Маджаровъ: Които приематъ § 1 тъй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: (Чете)

„§ 2. Чл. 9 се допълня съ слѣдната втора алинея: „На ония обаче пенсионери за изслужено врѣме, които въ бѣдѣще постѣпятъ на общинска или

окръжна служба, послѣдната се зачита за право на пенсия, като имъ се правятъ установенитѣ въ закона удръжки.“

Въ тоя параграфъ подиръ думитѣ „окръжна служба“ се прибавиха думитѣ „изборна или по назначение“.

Прѣседателствуващъ М. Маджаровъ: Има думата г. Георги Шиваровъ.

Г. Шиваровъ: Г. прѣседателю! Ние разискваме измѣненіята на законопроекта за пенсийтъ и то на второ четене. Азъ гледамъ прѣдъ мнозина народни прѣдставители законопроектътъ не се намира. Лично и азъ го нѣмамъ. Ходихъ да питамъ въ архивата — питахъ подначалника — има ли излишни екземпляри отъ законопроекта, но той ми каза: „Нѣма; напечатани сѣ толкозъ, колкото народни прѣдставители има“. Такава икономия не е имало и не зная какъ можемъ да разискваме сериозно по този законопроектъ, който е дѣйствително сериозенъ, когато по-голямата частъ отъ народнитѣ прѣдставители го нѣматъ.

Сега дохождамъ до члена. Засѣгатъ ли се съ него и общинскитѣ служащи, г. докладчикъ?

Докладчикъ Д. Ганчевъ: Не, не се засѣгатъ. Общинскитѣ секретарь-бирници, провѣрителитѣ, както и лѣкаритѣ не се засѣгатъ, тъй като за тѣхъ ще се внесе особенъ законопроектъ. Тѣхното положение ще се уреди съ особенъ законъ.

Министъръ Т. Теодоровъ: За общинскитѣ служащи ще се внесе особенъ законопроектъ.

Г. Шиваровъ: Добръ. Въ тая сесия ли ще се внесе този законопроектъ или по-послѣ?

Министъръ Т. Теодоровъ: Азъ не дадохъ обѣщание, че ще го внесе въ тази сесия, но казахъ, че за общинскитѣ служащи ще се внесе другъ единъ законопроектъ, който трѣбва да бѣде по-подробенъ, а не само съ една алинея къмъ единъ членъ да се разрѣши този въпросъ. Сега-засега Народното събрание не е сезирано съ този въпросъ.

Г. Шиваровъ: Азъ вземамъ актъ отъ декларацията на г. министра на финанситѣ, че той ще внесе такъвъ единъ законопроектъ, отъ който се има нужда. Напр., не се споменува за фелдшеритѣ и за редъ други общински служащи, а най-вече за общинскитѣ фелдшери; трѣбва непременно тѣ да се осигурятъ, както и редъ други общински служащи. Но тази материя ще се уреди съ законопроекта, който ще бѣде внесенъ отъ г. министра на финанситѣ, и се надѣя, че ще бѣдемъ сезирани съ такъвъ единъ законопроектъ.

Нѣкой отъ болшинството: Думата „по назначение“ какво значи?

Министъръ Т. Теодоровъ: Които сѣ назначени съ заповѣдъ, напр., касиери и пр.

Прѣседателствуващъ М. Маджаровъ: Ще се гласува. Които приематъ § 2 тъй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: (Чете)

„§ 3. Буква б на чл. 14 се измѣнява и допълня така:

„На всички други лица по всички вѣдомства по ^{1/10} отъ срѣдната годишна заплата прѣзъ послѣднитѣ 10 изслужени години, умножена съ броя на всички изслужени години.

„Ако изчислената по този начин пенсия бжде по-малка отъ $\frac{1}{10}$ отъ заплатитѣ, получени прѣзъ всичкото прослужено врѣме, то пенсията ще бжде $\frac{1}{10}$ отъ полученитѣ заплати прѣзъ цѣлото изслужено врѣме.

„Размѣрътъ на тѣй опредѣлената годишна пенсия на лица прѣдвидени въ тази алинея б, които иматъ пълна 25-годишна служба, се увеличава съ 2% отъ годишната имъ пенсия за всѣка прослужена година надъ 25-тѣ години. Сжщото увеличение добиватъ за всѣка прослужена година слѣдъ 50-годишна възраст и ония, които на тази възраст иматъ пълна 20-годишна служба“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ще се гласува. Които приематъ § 3 отъ законопроекта тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: (Чете)

„§ 4. Чл. 14 се допълня съ слѣдната нова буква в: „На всички лица, прѣкарани на заточение по политически причини и въ учителствуване при българскитѣ училища до освобождението на България, по $\frac{1}{10}$ отъ срѣдната заплата слѣдъ освобождението, умножена съ броя на всички изслужени години.“

Къмъ този параграфъ комисията направи слѣдующето допълнение: „Смѣта се за прѣкарано въ затворъ и заточение и врѣмето, изтекло отъ 19 февруарий 1878 г. до деня на завръщането въ домоветѣ имъ; врѣмето, прѣкарано въ опълчението прѣзъ освободителната война, ако не получатъ опълченска пенсия.“

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ще се гласува. Ония отъ васъ, които приематъ § 4 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: (Чете)

„§ 5. Къмъ чл. 14 се прибавя слѣдната забѣлжка: „Изчисляването на изслуженото врѣме се прави въ години и цѣли мѣсеци.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Никой не иска думата. Ще се гласува. Моля ония отъ васъ, които приематъ параграфа тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: Помежду §§ 5 и 6, както бѣше по старата редакция, постави се слѣдниятъ новъ § 6: (Чете)

„§ 6. § 6 отъ измѣненията на закона отъ 1911 г. се отмѣнява.“

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ще се гласува. Ония, които приематъ новия § 6, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 6 става § 7. (Чете)

„§ 7. Въ чл. 17, пунктъ 1, между думитѣ: „поврѣда“ и „вслѣствие“ се прибавятъ думитѣ „или болестъ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ще се гласува. Които приематъ § 7, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 7 става § 8. (Чете)

„§ 8. Алинея трета на чл. 27 се измѣнява така: „Съпругата вдовица, а сжщо и дѣцата ѝ, иматъ право на наследствена пенсия само тогава, когато пенсионерътъ при встъпването си въ бракъ е билъ на по-малко отъ 50-годишна възраст.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Никой не иска думата. Ще се гласува. Ония, които приематъ § 8, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 8 става § 9. (Чете)

„§ 9. Забѣлжка първа на чл. 27 се измѣнява така: „Осиновенитѣ дѣца нѣматъ право на пенсия, ако тѣ сж осиновени слѣдъ пенсионирането на осиновителя.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ще се гласува. Ония, които приематъ § 9, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 9 става § 10. (Чете)

„§ 10. Къмъ чл. 35 се прибавя слѣдната забѣлжка:

„Слѣдъ възстановяването на гражданскитѣ и политическитѣ права, отнети по случаитѣ, прѣдвидени въ пунктъ 2 и 3, пенсията не се възстановява.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ония, които приематъ § 10, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 10 става § 11. (Чете)

„§ 11. Буква б отъ пунктъ 1 на чл. 39 се измѣнява така:

„Удрѣжкитѣ въ размѣръ 7% отъ годишната заплата до 1.000 л. включително и 8% — отъ 1.000 л. нагорѣ.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Които приематъ § 11, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 11 става § 12. (Чете)

„§ 12. Въ пунктъ 1 на чл. 39 се прибавя слѣдната нова буква и:

„Дисциплинарнитѣ глоби, налагани на всички чиновници и служащи въ вѣдомствата и учрѣжденията, избрани въ чл. 1.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Никой не иска думата. Ще се гласува. Които приематъ § 12, както се докладва, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 12 става § 13. (Чете)

„§ 13. Буква б отъ пунктъ 2 на чл. 39 се измѣнява така:

„Удрѣжкитѣ въ размѣръ на 7% отъ годишната заплата до 1.000 л. включително и 8% — отъ 1.000 л. нагорѣ.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ще се гласува. Които приематъ § 13, както се докладва, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 13 става § 14. (Чете)

„§ 14. Въ пунктъ 2 на чл. 39 се прибавя слѣдната нова буква к:

„Глобитѣ налагани върху всички военни чиновне.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Които приематъ § 14, както се докладва, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 14 става § 15. (Чете)
„§ 15. Чл. 40 се измѣнява така:

„Пенсионнитѣ удръжки сж задължителни и трѣбва да се удръжатъ отъ всички заплати. Счетоводителитѣ при държавнитѣ учрѣждения, както и длъжностнитѣ лица, които изпълняватъ счетоводителска длъжностъ при изброенитѣ въ чл. 1 учрѣждения, изчисляватъ съответнитѣ проценти слѣдующитѣ се за всѣки мѣсець пенсионни удръжки, върху разрѣшенитѣ въ бюджетитѣ кредити за заплати, къмъ 20 число на сѣщия мѣсець и ги внасятъ въ надлежитѣ пенсионни фондове. Тѣ сж отговорни за всички неодържани и невнесени суми.

„Отъ заплатитѣ на министритѣ се правятъ удръжки за пенсия, ако пожелаатъ това.“

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ще се гласува. Тия, които приематъ този параграфъ тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 15 става § 16. (Чете)

„§ 16. Чл. 47 се измѣнява така:

„Заявленитѣ за пенсии, придружени отъ всички документи, се подаватъ чрѣзъ пенсионното отдѣление при Министерството на финанситѣ за надлежния окръженъ съдъ, който ги разглежда въ разпоредително засѣдание въ срокъ най-късно отъ 15 дни.“

Въ началото на текета този параграфъ се допълни така: „Алинея първа на чл. 47 се измѣнява така.“

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Които приематъ § 16 по новата редакция, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 16 става § 17. (Чете)

„§ 17. Чл. 55 се измѣнява така:

„Пенсиитѣ опрѣдѣлени прѣди влизането въ сила на настоящия законъ оставатъ неизмѣнни споредъ размѣритѣ прѣдвидени по закона за пенситѣ по гражданското и военното вѣдомства отъ 28 февруарий 1910 г. и измѣнението отъ 27 февруарий 1911 г.

„Лицата пенсионери, които слѣдъ влизането въ сила на настоящия законъ би постѣпили отново на служба, ще се ползватъ отъ правата за увеличение размѣра на пенсията си споредъ членове 4 и 14, буква б, отъ настоящия законъ само ако сж прослужили при дѣйствието на този законъ най-малко 2 години. Въ противенъ случай при новото имъ пенсиониране, пенсионирането имъ ще стане върху основа на закона, при който сж били пенсионирани по-рано.“

Къмъ този параграфъ комисията прибави слѣдната алинея: (Чете)

„Сжщо така и лицата, които настоящиятъ законъ завари на служба и би се пенсионирали въ продължение на 2 години слѣдъ влизането въ сила на настоящия законъ, ще бждатъ пенсионирани въз основа на сегашнитѣ законоположения.“

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Никой не иска думата. Ще се гласува. Които приематъ § 17 съ прибавката на комисията, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 17 става § 18. (Чете)

„§ 18. Подиръ чл. 55 се прибавя слѣдниятъ чл. 56.

„Чл. 56. По изключение отъ прѣдвиденото въ прѣд-

шестующия членъ, пенситѣ на лицата упоменати въ чл. 14, буква а, ще се ревизиратъ по отношение на размѣра си съгласно сжщата алинея, но безъ увеличенията указани въ чл. 14, буква б.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ония отъ васъ, които приематъ § 18, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 18 става § 19. (Чете)

„§ 19. Чл. 56 на сега дѣйствующия законъ става чл. 57.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Тия отъ васъ, които приематъ § 19, както се прочете, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Ганчевъ: § 19 става § 20. (Чете)

„§ 19. Настоящиятъ законъ влиза въ сила отъ 1 януарий 1912 г.“

Въ този параграфъ комисията направи слѣднитѣ измѣнения: датата „1 януарий 1912 г.“ се замѣни съ „1 февруарий 1912 г.“, когато законътъ влиза въ сила, а подиръ думата „година“ се прибавиха думитѣ: „а по отношение на случая, прѣдвиденъ въ чл. 55 — отъ 1 февруарий 1914 г.“

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ония отъ васъ, които приематъ § 20, съ измѣнението и прибавката на комисията, както се докладваха отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Съ това се свършва второто четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за пенситѣ по гражданското и военното вѣдомства.

Пристъпваме къмъ третата точка отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за допълнение чл. 2 отъ закона за реквизицията.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь А. Кипровъ: (Чете)

„М О Т И В И

къмъ законопроекта за допълнение чл. 2 отъ закона за реквизицията.

„Извѣстно ви е, г. г. народни прѣдставители, че когато ставатъ армейски маневри, войсковитѣ части, които взиматъ участие въ тия маневри, се попълватъ съ запасни войници, като се повикватъ на обучение нѣколко призива, за да могатъ частитѣ да се развърнатъ ако не напълно, то поне отчасти, въ такива единици, въ каквито се прѣдполага да бждатъ развърнати въ военното врѣме.

„Но, прѣдъ видъ на това, че при такова развърщане на войсковитѣ части, имѣющитѣ се въ частитѣ коне, волове и кола се оказватъ недостатъчни за нуждитѣ прѣзъ врѣме на маневритѣ, понеже частитѣ прѣзъ това врѣме се поставятъ на обстановка близо до тая за военно врѣме, то, става нужда да се наематъ отъ населението и нужното число коне, волове и кола за попълване обозитѣ на частитѣ.

„Като се има прѣдъ видъ, че съ повикването на запаснитѣ войници на обучение за попълване на войсковитѣ части, се дава възможностъ да се провѣри доколко правилно и бързо се мобилизиратъ частитѣ, а прѣзъ врѣме на маневритѣ се констатира каква е физическата износливостъ и моралната бодростъ на нашия запасенъ войникъ, безспорно е, че така сжщо трѣбва да бжде правена провѣрка за състоянието и издържливостта и на добитѣта и ко-

лата, които по мобилизационните планове се числят да бъдат взети от населението през време на мобилизация за военно време.

„Най-сгодният случай за тая проверка на добитъка и колата е да става през време на армейските маневри, и то ако не навсякъде въ царството, то поне само въ района на тия части, които се попълват съ запасни войници, като през това време се взема от населението по реквизиция нужното число коне, волове и кола от тия, които по мобилизационните планове се числят да бъдат взети през време на мобилизация за военно време, а на стопаните им да се плаща известен наем за добитъка и колата, докато се намират въ войсковите части.

„Вземането на добитъка и колата от населението по реквизиция през време на армейските маневри за нуждите на войсковите части и за казаната погорѣ цѣль е за прѣдпочитане, едно, че проверката на добитъка и колата винаги ще става по-редовно, отколкото ако добитъкът и колата биват наемани от населението по доброволно съгласие, защото знайно е, че при доброволното поискване добитъка и колата от населението, или взети по административен редъ, не въсякога може да се взематъ, макаръ и сѣкво да имъ бѣде заплащанъ наемътъ, и друго, че доброволното наемане на добитъка и колата винаги става по-сѣкво, отколкото ако се реквизируютъ, а независимо отъ това, при доброволното наемане има постоянни неприятности както при приемането, така и при възвръщането, на добитъка и колата.

„Обаче, за да може всичко това да бѣде извършвано на законно основание, явява се нужда да се допълни законътъ за реквизицията въ смисълъ, какъвто е настоящиятъ ми законопроектъ.

„По горните причини внасямъ настоящия законопроектъ и моля г. г. народните прѣдставители да го гласуватъ още въ настоящата сесия на Народното събрание.

„Ст. София, ноември 1911 г.

„Министъръ на войната, генералъ-майоръ:
Никифоровъ.

„Законопроектъ

за допълнение чл. 2 отъ закона за реквизицията.

„Членъ единственъ. Забѣлжката къмъ чл. 2 отъ „закона за реквизицията“ да стане „забѣлжка I“ и къмъ сѣкия членъ да се добави втора забѣлжка съ слѣдното съдържание: „Забѣлжка II. Министерството на войната има право, през време на армейските маневри въ мирно време да взема по реквизиция нужното число коне, волове и кола (буква Д и Е), които по мобилизационните планове се числят да бъдат взети през време на мобилизация за военно време.

„На стопаните на взетите през това време по реквизиция коне, волове и кола се плаща на день: за единъ конъ по 3 л., за единъ волъ по 2 л. и за една кола (конска или волска) по 2 л. въ брой.“

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата орханйскиятъ народенъ прѣдставителъ г. Иванъ Миневъ.

И. Миневъ: Г. г. народни прѣдставители! За да се иска това измѣнение на закона за реквизицията, види се, че се чувствува голѣма нужда. Азъ ще моля г. военния министъръ да се съгласи върху слѣдующето. Въ мирно време да се реквизира добитък по начинъ такъвъ, какъвто става въ военно време, и то съ такава заплатата, какъвата е опредѣлена въ забѣлжката, това ще бѣде нѣщо несправедливо. Азъ

ще моля г. военния министъръ да се съгласи да се реквизира такъвъ добитък, било коне или волове, но съ уговорена цѣна, защото знаемъ, че работниятъ добитък, може-би, ще се реквизира тъкмо тогава, когато е работно време. Така щото, нека да бѣде отбѣлжано въ текста „съ уговорена цѣна“. Че Военното министерство щѣло да плати 4 или 5 л. за единъ добитък, е нищо, когато нашиятъ земледѣлецъ ще се лиши отъ добитъка си тъкмо тогава, когато той трѣбва да прибере своите храни. Та, азъ бихъ молилъ г. военния министъръ да се съгласи, да се реквизира такъвъ добитък, но по уговорена цѣна съ самите стопани.

Нѣкой отъ мнозинството: Ами ако не се съгласи? Азъ, напр., нѣма да дамъ.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата бѣлевскиятъ народенъ прѣдставителъ г. Парашкевъ х. Ламбевъ.

П. х. Ламбевъ: Г. г. народни прѣдставители! Нуждата отъ този законопроектъ за измѣнение закона за реквизицията се чувствува, защото азъ, напр., знамъ, че това лѣто въ Севлиевската околия стана нужда да се реквизира една частъ отъ добитъка на хората отъ артилерийския полкъ, за да се изпита, да-ли ще могатъ да издржатъ конетъ и колата, които се наематъ по реквизиционенъ начинъ въ военно време. Само едно неудобство, една грѣшка направиха тамъ военитѣ. Азъ нѣма да държа за цѣната, да става пазарлъкъ, както г. Миневъ иска, защото се изпѣлва единъ отечественъ дългъ, както въ военно, тъй сѣкво и въ мирно време — цѣната 3 л. е достатъчна за единъ конъ — обаче, когато се взема конетъ по реквизиционенъ начинъ въ едно положение, трѣбва да се повърне въ сѣщото положение, а ние констатирахме слѣдното въ Севлиевската околия — азъ мога да посоча и на лица: военнитѣ взеха конетъ и за тѣхно улеснение имъ подстригаха куйрукитѣ, а така конетѣ губятъ отъ своята стойностъ. Единъ конъ, който струва 600 л., като се повърне съ остриганъ куйрукъ на притежателя, може да се оцѣни съ 100 или 200 л. по-долу. Затуй военнитѣ да иматъ прѣдъ видъ това, когато взематъ коне или добитък или кола. Хубаво е да се прѣглеждатъ тѣ отъ специалисти, та военнитѣ да ги повръщатъ въ такова положение, въ каквото сѣ ги взели. Ако се нанесе щета на известни лица, то държавата да бѣде длѣжна да ги обезщети. Тая забѣлжка имамъ да направя, за да се има прѣдъ видъ отъ г. военния министъръ.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата севлиевскиятъ народенъ прѣдставителъ г. Атанасъ Мустаковъ.

А. Мустаковъ: Г. г. народни прѣдставители! Безспорно е, че нуждите на напите въоръжени сили налагатъ да се взематъ тѣзи мѣрки, тѣзи законоположения, съ които ние въ този моментъ сме сезирани. Обаче, нека си признаемъ, че въпросътъ за реквизицията засѣга най-вече широката маса, положението на която въ случая заслужава да проучимъ доколкото е възможно повече, и да видимъ, доколко настоящето законоположение е правилно и цѣлесобразно. Въ мирно време, когато едно селско стопанство се лиши отъ своя ръководителъ, често пакти отнематъ отъ него и онова най-сѣществено, тъй да се каже, оржие за своето прѣпитание. И може да се каже, че при изпълнението на такъвъ единъ общъ длѣгъ едновременно се затварятъ и много наши селски хозяйства. Думата ми е за селското стопанство, тамъ, където цѣло едно сѣмейство се прѣпитава изключително на гърба, тъй да кажа, или на силата на единъ чифтъ волове или на единъ чифтъ коне. При такъвъ единъ

моментъ това селско хозяйство, това селско стопанство се лишава отъ срѣдствата, съ които то изкарва своето прѣпитание, съ една дума, затваря се това хозяйство. Известно е, че земледѣлнето не е като нѣкоя друга професия, която можешъ да отложишъ за день-два, за 10—15 дена; тя е една сезонна работа, която трѣбва точно на врѣмето да се свърши, иначе рискувашъ прѣзъ цѣлата година да пасуващъ, да почивашъ, докато дойде сжщиятъ сезонъ прѣзъ другата година. Азъ бихъ помолилъ въ случая, като имаме това прѣдъ видъ и като вземемъ сериозното положение на нашия селянинъ, да се вземе подъ внимание слѣдующето. Понеже нашитѣ дребни земледѣлци, които въ по-големата си частъ разполагатъ само съ единъ чифтъ волове, на гърба на които е цѣлото имъ сжществуване, нека се прибави въ една трета забѣлѣжка, че такива стопани се освобождаватъ отъ реквизиция. И по-нататкъ може да се уговори, че отъ ония стопани, които иматъ два чифта волове, да се взема само единиятъ. По-нататкъ може да се взематъ и други мѣрки, за да улеснимъ, както казахъ, широката маса и да бждемъ справедливи въ това отношение. Естествено е, че не трѣбва да прѣнебрѣгваме дълга си, но дългътъ да бжде въ рамкитѣ на законността и да бжде въ рамки такива, въ които не ще бжде въ положение да ощетява интереситѣ на частнитѣ производители, съ ощетяването на които, само по себе си, се ощетява косвено и държавата. По-нататкъ може да се направи, пакъ съ забѣлѣжка, разбира се, щото тия, които иматъ; напр., четири чифта волове, да се ангажиратъ само два чифта отъ четиритѣ чифта; азъ мисля, че за изпълнение на тоя дългъ тѣ сж достатъчни. Въобще, да има една справедливостъ. Така щото, азъ бихъ молилъ този, отъ когото зависи, и апелирамъ къмъ народното прѣдставителство, да има това прѣдъ видъ. За другитѣ не настоявамъ толкозъ, колкото за стопанствата, които иматъ само по единъ чифтъ волове или единъ чифтъ коне, и сжществуването на които зависи отъ тѣхъ, да се иматъ прѣдъ видъ и въ реквизиция да не имъ се взематъ воловетѣ или конетѣ.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. министърътъ на войната.

Министъръ генералъ Н. Никифоровъ: Г. г. народни прѣдставители! Както изслушахте и самитѣ мотиви къмъ прѣдложения законопроектъ за попълване чл. 2 отъ закона за реквизицията, тукъ се прѣслѣдватъ двѣ цѣли: едната отъ тѣзи цѣли е да се оправилотвори вземането добитѣкъ, коне, кола, волове за службата на войскитѣ прѣзъ врѣме само на армейскитѣ, забѣлѣжете, маневри, а не и на обикновенитѣ. Втората цѣль е да се провѣри, доколко онѣзи кола, коне, волове и всѣкаквъ товаренъ добитѣкъ, които сж записани, за да се реквизиратъ, да се взематъ въ случай на мобилизация, сж надеждни, доколко можемъ да се осланяме на тѣхъ. Щомъ е така въпросътъ, азъ мисля, че мнѣнието, изказано отъ г. Мустакова въ случай, нѣма да съвпадне напълно съ прѣслѣдванитѣ цѣли. Както виждате, ние искаме, между другото, още и да провѣримъ тѣзи кола, коне, волове и пр., доколко тѣ могатъ да изпълнятъ оная служба, която очакваме отъ тѣхъ въ случай на една евентуална мобилизация, и ще се взематъ отъ тѣзи, които сж записани въ списъцитѣ. Не ще съмнѣние, че въ споразумѣние съ общинскитѣ управления всѣкога може да се държи смѣтка, за да се взематъ, когато се иска, по-малко количество и да се взематъ само отъ по-имотнитѣ граждани, но то е вече работа при приложението на закона, работа, която трѣбва да очакваме, че ще зависи отъ благоразумието, отъ правилното разбирање интереситѣ на населението отъ страна на властитѣ, които ще прилагатъ закона.

А. Мустаковъ: Експлоатирайтъ често пъти, г. министре. Особено реквизицията е на такава почва поставена, че може да се експлоатира.

Министъръ генералъ Н. Никифоровъ: Не забравяйте, г. г. народни прѣдставители, че прѣдложения единственъ членъ съставлява само допълнение къмъ известенъ законъ и въ този законъ вие ще намѣрите другитѣ подробности, които г. г. прѣдговорившитѣ оратори посочиха. Къмъ този сжществующъ законъ имаме редъ правилници, които обясняватъ и въ най-големитѣ подробности, какъ става прилагането на този законъ. Всичко, каквото се изтъква като необходимо да се попълни, смѣло можете да го намѣрите въ самитѣ правилници.

Колкото се отнася до установената тукъ, въ законопроекта, цѣна, това е единъ прѣдметъ, по който въ комисията при разглеждането на законопроекта може да се поговори. Азъ нѣмамъ нищо противъ, ако би се увеличила до единъ известенъ размѣръ тази такса, която е сега вписана въ законопроекта. Да се остави, обаче, да се опрѣдѣли цѣната по уговорване, е много непрактично и ще послѣдва много по-големи неприятности, затруднения и ще се парализира, може-би, цѣльта, която прѣслѣдваме съ този законопроектъ.

Така щото, азъ ще моля г. г. народнитѣ прѣдставители да приематъ законопроекта по принципъ. Които г. г. народни прѣдставители биха се нуждаели отъ едни по-обстоятелствени обяснения по прѣдмета, азъ съмъ на разположението имъ въ комисията, и съ правилника на рѣка, и съ самия законъ, всѣкакви обяснения, каквито биха били желателни и нужни, ще могатъ да ги получатъ.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ще се гласува, г-да. Тѣзи отъ васъ, които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение чл. 2 отъ закона за реквизицията, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Пристѣпваме къмъ четвърта точка отъ дневния редъ: разглеждане прѣдложения за одобрение постановления на Министерския съвѣтъ отъ 22 май 1910 г., 26 февруарий и 5 априлий 1911 г., протоколи подъ № № 35, 14 и 24, относящи се до дневнитѣ пари на делегатитѣ отъ смѣсената турско-българска погранична комисия.

Моля г. секретаря да прочете това прѣдложение.

Секретаръ П. Бурмовъ: (Чете)

„Прѣдложение

за одобрение II-то, XXIV-то, XIII-то и XIV-то постановления на Министерския съвѣтъ отъ 22 май 1910 г. и 26 февруарий и 5 априлий 1911 г., протоколи подъ № № 35, 14 и 24, относящи се за дневнитѣ пари на делегатитѣ отъ смѣсената турско-българска погранична комисия за 1908, 1909 и 1910 г.

Членъ единственъ. Одобряватъ се II-то, XXIV-то, XIII-то и XIV-то постановления на Министерския съвѣтъ отъ 22 май 1910 г. и отъ 26 февруарий и 5 априлий 1911 г., протоколи № № 35, 14 и 24, съ които е постановено да се плататъ за прѣзъ врѣме командировката на нашитѣ делегати отъ смѣсената турско-българска погранична комисия по уреждането на спорнитѣ погранични въпроси между Турция и България, както и на назначенитѣ въ помощъ на сжщитѣ делегати офицери, чиновници и долни чиновове прѣзъ 1908, 1909 и 1910 г. — дневни пари, като за задгранична командировка.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има ли нѣкой да иска думата? (Никой не иска думата)

Ще туря на гласуване това предложение. Моля г. квестора да провери, да-ли има нужния кворумъ. Има думата г. Василъ Константиновъ.

В. Константиновъ: Г. г. народни представители! Ако искаме да бъдемъ справедливи при разрешаването на въпроса, който ви е предложенъ, трѣбва да погледнемъ колко пъти тази комисия е ходила задъ граница и колко пъти се е намирала отсамъ границата. Ако единъ чиновникъ има право на дневни и пѣтни пари, тѣзи дневни и пѣтни се оправдаватъ само тогава, когато дѣйствително е извършено едно нѣщо и справедливо трѣбва да му се платятъ. Отъ протоколитъ на тази комисия може много ясно и точно да се опрѣдѣли, колко пъти тя е ходила задъ граница; слѣдователно, за толкова пъти, колкото тя е ходила задъ граница, ние сме длъжни да ѝ платимъ, защото законътъ тѣй пише, а колкото пъти е била отсамъ граница, пакъ трѣбва съобразно закона да ѝ се плати. Вамъ е извѣстно, че командировка извънъ държавата се плаща много по-скъпо, а командировка, която е извършена въ прѣдѣлитъ на държавата, се плаща много по-евтино. Слѣдователно, ако ние платимъ за онѣзи командировки, които сж извършени вътрѣ въ прѣдѣлитъ на държавата, като за командировки извънъ прѣдѣлитъ на държавата, ние ще ошетимъ хазната. И азъ мисля, че съ това предложение намъ се прѣдлага да ошетимъ хазната. Ние имаме възможностъ точно и ясно да опрѣдѣлимъ колко пъти сж отишли задъ граница и да имъ заплатимъ; нѣма да изядемъ паритъ на хората — да имъ платимъ и за колкото пъти сж били отсамъ граница. Така щото, моето мнѣние е, Военното министерство да прѣдстави на Народното събрание точно и ясно колко пъти тѣзи хора сж ходили извънъ границата и колко пъти сж били въ прѣдѣлитъ на държавата, за да имъ се заплати съобразно закона. Иначе ще направимъ една несправедливостъ. И азъ вѣрвамъ, ли единъ народенъ прѣдставителъ отъ тази свещена сграда нѣма да отиде да потъпчи законитъ и да ошети хазната.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. министърътъ на войната.

Министъръ генералъ Н. Никифоровъ: Г. г. народни представители! Тукъ въпросътъ се касае за едно формалистично оспорване отъ страна на Смѣтната палата едно постановление на Министерския съвѣтъ, и то за изминало врѣме. Колкото се отнася до текущата 1912 г., правителството постѣпи друго-яче. Въ Министерския съвѣтъ се гласуваха по особенъ окладъ дневни пари, нито като за задгранична, нито като за вътрѣшна командировка, и прѣзъ 1911 г. ние нѣмахме такива недоразумѣния, такива мъчности. Това предложение се касае за изминалитъ 1908, 1909 и 1910 г. Когато Смѣтната палата нѣколко пъти при искане пѣтни и дневни пари при едни и сѣщи условия въ извѣстенъ размѣръ като задгранична командировка е признавала и визирала платежнитъ заповѣди, послѣ за идентични такива случаи е отказвала да визира платежнитъ заповѣди. Министерството на войната се е отнесло до Министерския съвѣтъ, и Министерскиятъ съвѣтъ е постановилъ, че правилно е да се плаща на членоветъ на тази комисия като за задгранична командировка, защото сж живѣли при обстановка далечъ по-трудна, отколкото ако се приеме, че сж били при условия на вътрѣшна командировка. Даже, до извѣстна степенъ, въ извѣстни случаи членоветъ на тая комисия сж се намирали при условия по-тежки, отколкото ако да биха били въ нѣкоя задгранична командировка. Тамъ, по горитъ и по незаселенитъ мѣста, непрѣкъснато сж се влѣчили цѣло лѣто при много трудни условия; принудени сж били да влечатъ подирѣ си хора, които да имъ услужаватъ за прѣхранване, принудени сж

били да влечатъ подирѣ си дори и служащи, които да ги обезпечаватъ съ легло и т. н. Тѣй или иначе, по едни или по други съображения, Министерскиятъ съвѣтъ е призналъ, че тази командировка трѣбва да имъ се зачете като задгранична, още повече, че порано Смѣтната палата нѣколко пъти е признавала командировката като задгранична, визирала е платежнитъ заповѣди, съ които сж били трѣбвани дневнитъ пари като за задгранична командировка, и чакъ отпослѣ е съзрѣла, съобразила, че трѣбва да се противопостави на туй.

Въ случая, работата стои тѣй, че, споредъ закона за отчетността по бюджета, единственото компетентно мѣсто, къдѣто това оспорване отъ страна на Смѣтната палата може да се уреди, е Народното събрание; затова се и внася туй предложение въ Народното събрание. Въпросътъ е сравнително много невиненъ, при това още и не се отнася до нѣкакви си голѣми суми — това сж нѣколко единични лица, за които се искатъ тѣзи пари. И азъ мисля, че народното прѣдставителство въ случая ще направи най-добръ да се съгласи съ рѣшението на Министерския съвѣтъ и да одобри това предложение.

Квесторъ Н. Козаревъ: (Слѣдъ прѣброояване присѣтствующитъ г. г. народни представители) Имъ достатъчно число, за да се гласува.

(Влизатъ въ засѣдателната зала депутати)

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ще се гласува, г-да. Ония отъ васъ, които приематъ предложението, внесено отъ Военното министерство, за одобрение постановленията на Министерския съвѣтъ отъ 22 май 1910 г. и 26 февруарий и 5 априлий 1911 г., протоколи подъ №№ 35, 14 и 24, относящи се за дневнитъ пари на делегатитъ отъ смѣсената турско-българска погранична комисия за 1908, 1909 и 1910 г., тѣй, както се прочете отъ г. секретаря, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Такива предложения, г-да, минаватъ само съ едно четене, слѣдователно, туй предложение нѣма да се поставя на второ и трето четене.

Пристѣпваме къмъ точка пета отъ дневния редъ, пунктъ а — второ четене законопроекта за индустриалнитъ желѣзници.

Моля г. докладчика на комисията по Министерството на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ да докладва рѣшенията на комисията.

Обаждатъ се: Нѣма го.

В. Константиновъ: Комисията сега засѣдава по сѣщия въпросъ.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Моля, кой е докладчикъ по законопроекта за индустриалнитъ желѣзници?

Ц. Бръшляновъ: Докладчикъ е г. Бръчковъ, но законопроектъ не е още миналъ прѣзъ комисията.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Тогава, г-да, понеже нѣма докладчика, пристѣпваме къмъ пунктъ б отъ тази точка — второ четене законопроекта за борситъ.

Моля г. докладчика по този законопроектъ да докладва рѣшенията на комисията.

Докладчикъ А. Буровъ: Докладътъ не е още печатанъ. Ако камарата рѣши да се докладва безъ печатанъ докладъ, готовъ съмъ да докладвамъ.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ще пристѣпимъ, тогазъ, къмъ точка шеста отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за опрощение сумата 764.101.12 л. държавни данъци, дължими отъ несъстоятелни и несъществуващи данъкоплатци.

Моля секретаря г. Пантелей Бурмовъ да прочете този законопроектъ.

Секретарь П. Бурмовъ: (Чете)

„Прѣдложение

до XV-то обикновено Народно събрание за опрощение на сумата 764.101.12 л. държавни данъци, дължими отъ несъстоятелни и несъществуващи данъкоплатци.

„Държавата има да събира, споредъ приложенитѣ тукъ десетъ поименни списъци, сумата 764.101.12 л. дължима за държавни данъци. За събирането на тая сума надлежнитѣ власти сж употребили всички законни срѣдства, но тя е останала несъбираема, понеже се дължи отъ лица несъстоятелни, измрѣли, изселени и пр., безъ да сж оставили нѣкакви имоти. Прѣдъ видъ на това, честъ имамъ да помоля почитаемото Народно събрание да благоволи и опрости поменатата сума.

„Гр. София, 30 декември 1911 г.

„Министъръ на финанситѣ: Т. Теодоровъ.

„Законопроектъ

за опрощение сумата 764.101.12 л. държавни данъци, дължими отъ несъстоятелни и несъществуващи данъкоплатци.

„Членъ единственъ. Опрощаватъ се 764.101.12 л. държавни данъци, дължими отъ несъстоятелни и несъществуващи данъкоплатци, споредъ приложенитѣ тукъ десетъ поименни списъци.“

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Понеже никой не иска думата, ще се гласува. Ония отъ г. г. народнитѣ прѣдставители, които приематъ на първо четене законопроекта за опрощение сумата 764.101.12 л. държавни данъци, дължими отъ несъстоятелни и несъществуващи данъкоплатци, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Пристапваме къмъ пунктъ а отъ седмата точка на дневния редъ — разглеждане прѣдложението за одобрение указа № 1 отъ 1 януарий 1912 г., съ който се запрѣщава вносътъ въ страната на рогалката (Secale cornutum) до второ разпореждане.

Моля г. секретаря да прочете това прѣдложение.

Секретарь П. Бурмовъ: (Чете)

„Рѣшеніе

за одобрение указа № 1 отъ 1 януарий 1912 г., съ който се запрѣщава вносътъ въ страната на рогалката (Secale cornutum).

„Членъ единственъ. Одобрява се указътъ № 1 отъ 1 януарий 1912 г., съ който, на основание чл. чл. 11 и 13 отъ закона за митницитѣ, се запрѣщава вносътъ въ страната на рогалката (Secale cornutum) до второ разпореждане.“

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Понеже никой не иска думата, ще се гласува. Които приематъ прѣдложението за одобрение указа № 1 отъ 1 януарий 1912 г., съ който се запрѣщава вносътъ въ страната на рогалката (Secale cornutum) до второ разпореждане, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Моля г. секретаря да прочете прѣдложението означено въ слѣдния пунктъ б отъ точка седма на дневния редъ, а именно прѣдложението за недосъ-

биране митото и други берии отъ памучнитѣ остатъци, прѣработени на вата отъ фабриката „Князь Борисъ“ въ Варна.

Секретарь П. Бурмовъ: (Чете)

„Мотиви

на рѣшението за несъбиране митото и други берии отъ памучнитѣ остатъци, прѣработени на вата въ фабриката „Князь Борисъ“ въ Варна.

„Министерството на търговията и земледѣлието съ писмо № 3.526 отъ 21 февруарий 1900 г. е по-молило Финансовото министерство да опрѣдѣли какво мито слѣдва да се взема отъ памучнитѣ отпадъци, получени отъ фабриката на прежда отъ памука, който се отпуща безъ мито на фабриката „Князь Борисъ“ въ Варна, понеже тая фабрика, като не могла да употребѣи тия отпадъци за друга цѣль, искала да ги продава въ страната. Министерството на финанситѣ отговорило, че тия отпадъци слѣдва да плащатъ мито въ размѣръ 14% отъ стойността и общински налогъ — 2%, въ сжщото време е дало нужнитѣ наставления до Варненската митница, дѣто е шѣло да става обмитването на въпроснитѣ отпадъци. Фабриката се е подчинила на това разпореждане и обявявала редовно въ Варненската митница за облагане съ мито всѣко количество памучни отпадъци, които тя е продавала и изнасяла вънъ отъ оградата на фабричното заведение.

Прѣвъ 1903 г., обаче, управлението на сжщата фабрика е поискало разрѣшение отъ Министерството на търговията и земледѣлието да произвежда вата отъ тия памучни отпадъци и това министерство съ писмо № 11.430 отъ 21 юний 1903 г. му е отговорило, че то нѣма нищо противъ рѣшението му да произвежда вата отъ памучнитѣ отпадъци, но е потребно да изпрати за прѣглеждане девизитѣ на инсталацията на това производство. Фабричното управление е изпълнило това нареждане, като му е прѣдставило своєврѣменно девиза и плана на инсталацията за произвеждане на вата, слѣдъ което министерството ги поврѣща одобрени съ писмо № 12.574 отъ 9 юний 1903 г.

„Понеже слѣдъ туряне въ дѣйствиe на тая инсталация фабриката „Князь Борисъ“ е прѣстанала да изнася въ страната памучнитѣ отпадъци, останали отъ фабриката на памучната прежда, то тя е прѣстанала да изпълнява и нарежданията на Министерствата на финанситѣ и на търговията и земледѣлието, издадени въ началото на 1900 г. досѣжно облагането съ мито памучнитѣ отпадъци при изнасянето имъ отъ фабриката, още повече, че нито държавниятъ контрольоръ при тая фабрика, нито Варненската митница сж настоявали да се изпълняватъ тия нареждания. Така щото, отъ втората половина на 1900 г. до тази година фабриката „Князь Борисъ“ не е плащала слѣдуюматѣ мита за памучнитѣ отпадъци, получени отъ внесения безъ мито суровъ памукъ, прѣработени въ вата и продадени въ този видъ въ страната.

„Въпросъ за това безмитно прѣработване и пушане въ продажба на памучнитѣ остатъци се повдигна въ срѣдата на тая година съ рапорта на Варненската митница отъ 7 май № 3.518, въ слѣдствие на което повѣреното ми министерство нареди да се установи количеството на прѣработенитѣ памучни отпадъци въ вата на листове и да се изискатъ отъ фабриката надлежнитѣ мита. Обаче управлението на фабриката съ заявление, зарегистрировано въ министерството, подъ № 19.162 отъ 25 ноември т. г., моли да се отмѣни нареждането на министерството за събиране дължимитѣ митарствени берии, понеже то е считало, че произвежда-

нето на ватата е нераздѣлно свързано съ онова на преждата и слѣдъ одобрението плановѣтъ на инсталацията за прѣработване на памучни отпадѣци въ вата отъ Министерството на търговията и земледѣлието, за него не е оставало съмнѣние, че първоначалното нареждане за облагане съ мито памучнитѣ отпадѣци не може да се простира и върху ватата, която се получава отъ тѣхното прѣработване въ самата фабрика, толкова повече, че и държавниятъ контролоръ, поставенъ въ фабриката да бди за какво се употребява внесенитъ суровъ памукъ, не е намѣрилъ за нередовни дѣйствиията на управлението на фабриката въ продължение на цѣли осемъ години. Отъ друга страна, управлението на фабриката изтъква обстоятелството, че то е употребило за произвеждане на вата повече отъ 70% отъ отпадѣцитѣ на турския суровъ памукъ, който до 14 януарий т. г. се пропускаше безъ мито въ страната, съгласно турско-българскитѣ спогодби отъ 1900 и 1907 г.

„Понеже управлението на фабриката „Князь Борисъ“, както се вижда отъ горѣизложеното, не е дѣйствувало съ намѣрение да ошети държавното съкровище и че при продажбата на изработената отъ отпадѣцитѣ вата то не е имало прѣдъ видъ митото за тия отпадѣци, за да увеличи съразмѣрно и продажната ѣ цѣна, намирамъ за справедливо да не се събира мито и други берии отъ отпадѣцитѣ, употребени за изработване на вата на листовѣ за врѣме отъ 20 юний 1903 г., дата, когато управлението на фабриката е прѣстанало да изнася памучнитѣ отпадѣци вънъ отъ фабриката до 7 май т. г., дата, когато Варненската митница е сезирала министерството съ въпроса, че фабриката „Князь Борисъ“ не е плащала мито и други берии за обрнатитѣ въ вата памучни отпадѣци.

„За тази цѣль прѣдставямъ на одобрение отъ Народното събрание приложеното тукъ рѣшение.

„София, декемврий, 1911 г.

„Министъръ на финанситѣ: Т. Теодоровъ.

„Р ѣ ш е н и е

за недосъбиране митото и други берии отъ памучнитѣ отпадѣци, прѣработени на вата въ фабриката на първото българско анонимно дружество за памучна прежда „Князь Борисъ“ въ Варна.

„Членъ единственъ. Освобождава се отъ плащането на мито и други берии фабриката „Князь Борисъ“ въ Варна за памучнитѣ отпадѣци, получени отъ прѣработването на суровия памукъ въ фабриката и прѣработени на вата въ същата фабрика, за врѣме отъ 20 юний 1903 г. — дата, отъ когато е почнало обработването на памучнитѣ отпадѣци на вата въ тая фабрика, до 7 май т. г. — дата, когато Варненската митница е възбудила за пръвъ пѣтъ въпроса за плащането на мито за памучнитѣ отпадѣци.“

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Понеже никой не иска думата, ще се гласува, г-да. Които приематъ това прѣдложение, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Пристъпваме къмъ осма точка отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за изплащане на персонала отъ драгажнитѣ сѣдове по разширение черноморскитѣ пристанища допълнително възнаграждение за извънредни работни часове.

Моля г. секретаря да прочете този законопроектъ.

Секретаръ П. Бурмовъ: (Чете)

„М о т и в и

къмъ законопроекта за изплащане на персонала отъ драгажнитѣ сѣдове по разширение черноморскитѣ пристанища допълнително възнаграждение за извънредни работни часове.

„Въ извънредния бюджетъ на повѣреното ми министерство за 1910 г., гл. II, § 16, е прѣвиденъ кредитъ 5.000 л. за икономически премии на персонала отъ драгата, подъ който персоналъ трѣбва да се разбира, освѣтъ екипажътъ на драгата и шаланитѣ, по още и екипажътъ на реморкьоритѣ „Варна“ и „Бургазъ“, понеже той съставлява нераздѣлна частъ отъ него, а сжщо и надзирателитѣ, водящъ свѣдѣнията за работата на драгажнитѣ сѣдове.

„Безспорно, побужденията на законодателя, да впише въ извънредния бюджетъ кредита за икономически премии на драгажния персоналъ, сж били идентични съ ония за опрѣдѣляне косвено възнаграждение на локомотивния, влаковъ и маневренъ персоналъ по българскитѣ държавни желѣзници, за направенитѣ отъ него икономии въ горивнитѣ и смазочни материяли. Съ други думи: и тукъ икономическитѣ премии за персонала сж прѣвидени съ цѣль, да се поощри този послѣдниятъ да извършва службата си съ такова внимание, умѣние и съобразителностъ, щото, при сравнително по-късо врѣме и по-малкъ разходъ на консомативни материяли, да се извърши повече работа.

„За службата на желѣзницитѣ, за всѣки пропжтуванъ отъ една локомотива километъръ, или прѣнесенъ отъ нея тонъ, или пѣкъ прѣкаранъ отъ нея по желѣзнопѣжнитѣ станции и депа маневренъ или резервенъ часъ, сж установени, съобразно съ типа и серията на локомотивата, норми за количествата на консомативнитѣ материяли, които ползватъ за изразходване на часъ, или на пропжтуванъ километъръ, или на прѣнесенъ тонъ; тѣй че, съвсѣмъ лесно е да се намѣри дѣйствителната икономия, направена отъ машиниста или огняра, слѣдъ пропжтуването на локомотивата между двѣ извѣстни точки на желѣзнопѣжнитѣ линии. Но това, обаче, не може да се приложи по никой начинъ за драгажнитѣ плавателни сѣдове, защото е мжчно, и дори невъзможно, да се опрѣдѣлятъ норми за изразходвания консомативенъ материялъ въ зависимостъ отъ издрагирания обемъ драгажни материяли. Тукъ вниманието, умѣнието и съобразителността на персонала сж напълно подчинени на редъ външни условия и обстоятелства, независящи отъ неговата добра воля, защото успѣхътъ въ работата и количествата на изразходванитѣ материяли не зависятъ само отъ неговитѣ достойнства и опитностъ, а повече отъ мѣстнитѣ условия, отъ естеството на почвата, която се драгира, и въ срѣщнатитѣ въ нея прѣпятствия, като: дървета, камъни, котви, вериги и пр., отъ дебелината на драгажния пластъ, отъ дълбочината, на която се драгира, отъ лошото море, което не позволява или поне забавя изпразването на открито море натоваренитѣ съ драгажни материяли шалани, отъ природнитѣ стихии: буря, дъждове, голѣми студове и пр., и най-сетѣ — отъ поврѣдитѣ на драгажнитѣ сѣдове, произходящи отъ употреблението имъ. По сжщитѣ причини, не може да се държи отговоренъ драгажниятъ персоналъ и за по-малкото издрагирано количество, както това става съ локомотивния персоналъ по желѣзницитѣ.

„Горнитѣ елементи, които стоятъ вънъ отъ човѣшката воля, като съставляватъ една непрѣодолима мжчнотия за установяването норми, относително потребнитѣ консомативни материяли за издрагирането на единъ кубически метъръ драгажи,

пита се: по какъв начин биха могли да се реализират известни икономии за държавата, при една по-чувствителна интензивност въ извършването на драгажните работи. Съ този въпрос се е занимала въ едно от заседанията си техническата комисия при Главната дирекция за постройките на железниците и пристанищата и, слѣд като го е обсъдила най-всестранно, дошла е до заключението, че такива икономии биха могли да се осъществят само, ако към задължителното служебно време за работа, за което персоналътъ получава заплата, се прибавят и по единъ или два извънредни работни часа дневно, както въ сѣщностъ е станало прѣзъ цѣлата 1910 и 1911 г., и за които извънредни работни часове, както и за издрагирания прѣзъ тѣхъ материалъ въ варненското пристанище, сж държани най-точни смѣтки. По такъв начинъ, съ подкладенитѣ единъжъ котли на драгата и реморкьоритѣ, се продължава драгирането въ извънредни часове, за да се компенсира загубата навреме и консомативни материяли при работата, извършвана при неблагоприятни условия, когато въпрѣки помното изразходвани материяли, резултатитѣ отъ драгирането сж били значително по-слаби. Единствено само тѣй ще се получатъ задоволителни общи резултати.

„Допълнителното възнаграждение за извънредни работни часове отъ персонала на драгажнитѣ сѣдове за 1910 г. не е изплатено досега, защото кредитъ по гл. II, § 16 е наименованъ за икономически премии, а не за допълнително възнаграждение. Извънредната работа, обаче, е въ дѣйствителностъ извършена отъ драгажния персоналъ и той е въ претенция да му се заплати възнаграждението. Кредитъ за това има, но подъ наименование „икономически премии“, каквито не можаха да се раздадатъ по изложенитѣ мотиви, а отъ друга страна, изплащането на това възнаграждение се спира отъ обстоятелството, че нѣма законъ за опрѣдѣляне размѣра му, както се иска отъ чл. 9 на закона за бюджета за 1909 г., нито това е уредено съ самия бюджетъ за 1910 г.

„По сжщата причина — липсване на законъ за опрѣдѣляне размѣра, не е изплатено допълнителното възнаграждение на казания персоналъ за 1911 г., ако и въ бюджета за сжщата финансова година да е прѣвиденъ кредитъ 5.000 л., за допълнително възнаграждение на драгажния персоналъ за извънредни работни часове. Извънредната работа е извършена въ дѣйствителностъ.

„Въ слѣдствие на това, за уреждане на въпроса за изплащане на персонала отъ драгажнитѣ сѣдове по разширение черноморскитѣ пристанища допълнително възнаграждение за извънредни работни часове, а специално за заплащане сжщото възнаграждение за 1910 г. отъ кредита по гл. II, § 16, на извънредния бюджетъ по Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията за нея финансова година, подъ наименование „за икономически премии на персонала отъ драгата“, се състави приложениятъ законопроектъ.

„София, 17 ноември 1911 г.

„Министъръ на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията:

А. Франгя.

„Законопроектъ

за изплащане на персонала отъ драгажнитѣ сѣдове по разширение „черноморскитѣ пристанища допълнително възнаграждение за извънредни работни часове.

„Чл. 1. Разрѣшава се плащането на персонала отъ драгата, шаланитѣ и реморкьоритѣ, а така сжщо

и на надзирателитѣ, които водятъ свѣдѣнията за работата на сжтитѣ сѣдове, допълнително възнаграждение за всѣки извънредно работенъ часъ, по $\frac{1}{4}$ частъ отъ дневната бюджетна заплата на всѣко длѣжностно лице отъ този персоналъ.

„Чл. 2. Съответниятъ министъръ опрѣдѣля съ заповѣдъ, кои именно часове прѣзъ деня на работенето съ драгата, шаланитѣ и реморкьоритѣ да се считатъ за извънредни и слѣдва да се плаща за тѣхъ допълнително възнаграждение на персонала.

„Чл. 3. За изплащане на персонала отъ драгата, шаланитѣ и реморкьоритѣ „Варна“ и „Бургазъ“, а така сжщо и на надзирателитѣ, които сж водили свѣдѣнията за работата на сжтитѣ сѣдове, допълнително възнаграждение за изработенитѣ извънредни часове прѣзъ 1910 г., да послужи прѣвидениятъ въ извънредния бюджетъ на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията. — Дирекция за постройките на железниците и пристанищата, за означената финансова година, кредитъ по гл. II, § 16, отъ 5.000 л., подъ наименование „икономически премии на персонала отъ драгата при варненското пристанище“, който е ангажиранъ, съгласно §§ 8, 17, 19 и 20 отъ закона за измѣнение и допълнение на закона за отчетността по бюджета и на онзи за бюджета за 1909 г.

„Чл. 4. Сжщото възнаграждение на персонала отъ драгата, шаланитѣ и реморкьоритѣ „Варна“, „Бургазъ“ и „Левски“ за 1911 г., да се изплати отъ прѣвидения по казания бюджетъ за 1911 финансова година кредитъ по гл. II, § 17, отъ 5.000 л., подъ наименование „за допълнително възнаграждение на драгажния персоналъ за извънредни работни часове“.

„Чл. 5. Изплащането на допълнителното възнаграждение за извънредни работни часове прѣзъ 1910 г. и 1911 г. да стане по нормата, опрѣдѣлена въ чл. 1 отъ настоящия законъ.

Прѣдседателствуещъ М. Маджаровъ: Никой не иска думата. Ще се гласува. Ония отъ васъ, които приематъ на първо четене прочетенния законопроектъ, който да се изпрати въ надлежната комисия, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Пристъпваме къмъ точка деветъ отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за държавнитѣ и обществени фондове.

Моля г. докладчика да заеме мѣстото си, за да го докладва.

Министъръ Т. Теодоровъ: Да се изостави засега този законопроектъ, понеже нѣма г. докладчика.

Прѣдседателствуещъ М. Маджаровъ: Тогазъ, пристѣпваме къмъ точка десета, пунктъ а — разглеждане прѣдложението за одобрение IV-то постановление на Министерския съвѣтъ отъ 20 септември 1911 г., протоколъ № 74, за отпущане даромъ на с. Брѣгово, Борисовградска околия, 70—80 парчета стари бракувани релси.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ П. Бурмовъ: (Чете)

„Прѣдложение

за одобрение IV-то постановление на Министерския съвѣтъ, взето въ заседанието му отъ 20 септември 1911 г., протоколъ № 74, за отпущане даромъ на с. Брѣгово, Борисовградска околия, 70—80 парчета стари бракувани релси.

„Членъ единственъ. Одобрява се IV-то постановление на Министерския съвѣтъ, взето въ за-

сѣданието му отъ 20 септемврий 1911 г., протоколъ № 74, съ което се разрѣшава да се отпуснатъ даромъ на с. Брѣгово, Борисовградска околия, 70—80 парчета стари бракувани релси, за направа на скжсания мостъ отъ наводнението прѣзъ мѣсецъ юний т. г. между двѣтъ махали на сжщото село.“

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Понеже никой не иска думата, ще се гласува. Които приематъ прочетеното прѣдложение за одобрение IV-то постановление на Министерския съвѣтъ, взето въ засѣданието му отъ 20 септемврий 1911 г., протоколъ № 74, за отпусане даромъ на с. Брѣгово, Борисовградска околия, 70—80 парчета стари бракувани релси, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Моля г. секретаря да прочете слѣдния пунктъ на точка десета отъ дневния редъ — разглеждане прѣдложението за одобрение указа № 29 отъ 20 октомврий 1911 г., по запрѣщение вноса на металически канели, съдържащи олово.

Секретаръ П. Бурмовъ: (Чете)

„Прѣдложение

за одобрение указа № 29 отъ 20 октомврий 1911 г., по запрѣщението вноса на металическитѣ канели, съдържащи повече отъ 10% олово.

„Членъ единственъ. Одобрява се царскиятъ указъ № 29 отъ 20 октомврий 1911 г. по Министерството на финанситѣ, съ който се забранява вносьтъ на всички металически канели въ царството, които съдържатъ повече отъ 10% олово.“

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Никой не иска думата. Ще се гласува, г-да. Които приематъ прочетеното прѣдложение за одобрение указа № 29 отъ 20 октомврий 1911 г., по запрѣщение вноса на металически канели, съдържащи олово, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Моля г. секретаря да докладва послѣдната точка отъ дневния редъ — разглеждане прѣдложението за опрощение 12.221-20 л. на експедиторската кжща И. Митлеръ и С-ие въ София, произходящи отъ глоби, мито и др. берии.

Секретаръ П. Бурмовъ: (Чете)

„М о т и в и

въмъ прѣдложението за опрощение 12.221-20 л. на експедиторската кжща И. Митлеръ & С-ие отъ София.

„Г. г. народни прѣдставители,

„На 1 декемврий 1909 г. Софийската митница при гарата съставила актъ № 339, съгласно чл. 74 отъ закона за митницитѣ на експедиторската кжща въ София, И. Митлеръ & С-ие, затова, че при приемане стокитѣ по манифестъ № 1.906, подаденъ отъ сжщата кжща, сж се оказали два колета манифактура въ по-малко, отколкото сж били манифестирани. Този актъ не е билъ оправданъ въ шестмѣсечния срокъ, прѣдвиденъ въ чл. 68 отъ закона за митницитѣ, въ слѣдствие на което, по силата на чл. 336 отъ сжщия законъ, митницата издала постановление подъ № 4.565 отъ 30 септемврий 1910 г., съ което е присѣдила за въпроснитѣ два колета манифактура кжщата И. Митлеръ & С-ие да заплати:

„а) глоба на колетъ по 20 л.	40—л.
„б) вносно мито	10.100—„
„в) общински налогъ	2.200—„
„г) статистическо право	0-20 „
„д) гербовъ сборъ	61—„

„А всичко . . . 12.221-20 л.

„Постановлението е утвърдено отъ повѣреното ми министерство и съобщено отъ митницата срѣщу разписка на Митлера за обтжжване прѣдъ окржжния сждъ, съгласно чл. 400 отъ поменатия законъ, ако пожелае. Обаче то не е обтжжено, поради което е влѣзло въ законна сила и пратено за изпълнение на финансовитѣ власти.

„На 25 априлий т. г. кжщата И. Митлеръ & С-ие подава заявление въ повѣреното ми министерство, съ което моли да се отмѣни събирането на сумата по постановлението № 4.565 отъ 1910 г. на Софийската митница, понеже колетитѣ, за които е присѣдена сумата 12.221-20 л., били прѣдставени на митницата своевременно, още на 15 декемврий 1909 г. съ манифестъ № 2.126 и обмитени съ вносна декларация № 12.745 отъ 16 декемврий 1909 г., но пропуснала да увѣдоми митницата за това, та да оправдаяла акта. Необтжжилъ и въ двунедѣлния срокъ постановлението прѣдъ сжда, понеже въ това врѣме търсилъ документи и свѣдѣния за доставянето на колетитѣ, поради което просрочилъ. Отъ свѣдѣнията, дадени отъ митницата въ София по въпроса, се вижда, че дѣйствително липсалитѣ по акта № 339 два колета били доставени отъ сжщата кжща 15 дена слѣдъ съставянето на акта, т. е. въ срока, прѣдвиденъ въ чл. 68 отъ закона за митницитѣ, и че сж били обмитени съ цитираната погорѣ декларация № 12.745, т. е. митата имъ и други берии заплатени на държавата.

„При това положение на въпроса, налага се отмѣняването на постановлението № 4.565/910 г., обаче то не може да се отмѣни нито по административенъ начинъ, нито по сждебенъ, тъй като, както казахъ, то е влѣзло вече въ законна сила. Остава само отмѣнение чрѣзъ опрощаване.

„По тѣзи причини имамъ честъ да ви моля, г. г. народни прѣдставители, да одобрите тукъ приложеното ми прѣдложение за опрощение сумата 12.221-20 л. на експедиторската кжща И. Митлеръ & С-ие отъ София.

„Ст. София, 1 ноемврий 1911 г.

„Министъръ на финанситѣ: Т. Теодоровъ.

„Прѣдложение

за опрощение 12.221-20 л. на експедиторската кжща И. Митлеръ & С-ие въ София, произходящи отъ глоби, мито, общински налогъ и пр.

„Членъ единственъ. Опрощава се сумата 12.221-20 л. на експедиторската кжща И. Митлеръ & С-ие въ София, произходяща отъ глоби, мито, общински налогъ, статистическо право и гербовъ сборъ, по постановление на Софийската митница при гарата подъ № 4.565 отъ 30 септемврий 1910 г.“

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Никой не иска думата. Ще се гласува. Които приематъ прочетеното прѣдложение за опрощение 12.221-20 л. на експедиторската кжща И. Митлеръ & С-ие въ София, произходящи отъ глоби, мито и други берии, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Пристапваме къмъ единадесетата точка отъ дневния редъ — докладване отъ пропетарната комисия разни прошения.

Моля г. докладчика на тази комисиия да докладва рѣшенията ѝ по разгледанитѣ прошения.

(Прѣдседателското мѣсто заема подпрѣдседателъ г. Иванъ Пѣевъ)

Докладчикъ Н. Козаревъ: Ще докладвамъ молбата на Мехмеда х. Ибрямовъ и Дели Хасанъ Мехмедовъ, жители на с. Кили-кадъ, Куртбунарска околия, съ която молятъ да имъ се опростятъ 2.000 л., осждени по углавно дѣло № 751/1898 г.

